

UN
F

02-11/118

21. 9. 23

= Vijeće Fakulteta
Prodekanesi za nastavu
21.9.2023. Jukić

UNIVERZITET U SARAJEVU-FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU
Sarajevo, 21. 9. 2023. godine

**PRODEKANESI ZA NASTAVU I STUDENTSKA PITANJA FAKULTETA
VIJEĆU FAKULTETA**

PREDMET: *Izmjene i dopune silabusa za studijsku 2023/2024. godinu*

Poštovana,

U skladu sa Vašim dopisima broj: 01-04/56 od 22.5.2023. godine i broj: 01-05/12 od 30.8.2023. godine u vezi sa dostavljanjem izmijenjenih i dopunjenih/novih silabusa, u prilogu dostavljamo silabuse sljedećih nastavnika: prof. dr. Nermin Đapo, prof. dr. Ugo Vlasisavljević, prof. dr. Enedina Hasanbegović-Anić, prof. dr. Maida Koso-Drljević, prof. dr. Sabina Alispahić, prof. dr. Amela Dautbegović, prof. dr. Đenita Tuće i doc. dr. Mirna Marković.

Srdačno,

Rukovodilac podorganizacione jedinice

Marković M.

Doc. dr. Mirna Marković

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SILABUS

Odsjek	Odsjek za psihologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	STATISTIKA U PSIHOLOGIJI 1				
Šifra/kod	FIL PSI 112	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	7
Ciklus studija	I	Semestar	I	Akademski godina	2023/2024 2024/2025
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr.sc Nermin Đapo, redovni profesor			
	Kontakt podaci	Kabinet: 65 Email: nermin.djapo@ff.unsa.ba Telefon: 253 125	Termin konsultacija	Utorak: 10:00 -13:00 Petak: 12:00-14:00	
Saradnik	Ime i prezime	Ariel Nikitović, MA, asistent			
	Kontakt podaci	Kabinet: 18 E-mail: ari.nikitovic@gmail.com Telefon: 253 110	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja 2; seminar _____; vježbe 2				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru ovog kolegija obrađuje se sljedeće gradivo: Korištenje statistike u psihologiji. Statistika i naučni metod. Usporedba tzv. kliničkog i tzv. statističkog pristupa u psihologiji. Osnovni koncepti u statistici: varijable, skale mjerenja, deskriptivna i inferencijalna statistika. Tabela i grafičko prikazivanje rezultata. Mjere centralne tendencije: aritmetička sredina, centralna vrijednost, dominantna vrijednost. Mjere varijabiliteta: totalni raspon, indeks središnjeg raspršenja, varijanca, standardna devijacija, poluinterkvartilno raspršenje. Izbor mjera centralne tendencije i varijabiliteta. Usporedba različitih oblika distribucije rezultata. Normalna distribucija. Z-vrijednosti i standardna normalna distribucija. Određivanje položaja rezultata u grupi: percentili i decili. Standardna pogreška aritmetičke sredine. Testiranje hipoteza. Provjeravanje razlika među aritmetičkim sredinama i proporcijama. Snaga statističkog testa				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje studenata sa osnovnim statističkim pojmovima koji se koriste u psihološkim istraživanjima i praktičnom radu. Stjecanje znanja i vještina neophodnih za deskripciju i analizu podataka, kao i za statističko zaključivanje.				
Ishodi učenja	Usvojena sljedeća znanja: mjesto i uloga statistike u psihologiji i metodologijij naučnog istraživanja; osnovni koncepti u statistici; deskriptivna statistika; karakteristike distribucije podataka; osnove inferencijalne statistike. Usvojene vještine: uređivanja i tabelarnog i grafičkog prikazivanja podataka, izbor i određivanje mjera centralne tendencije i varijabiliteta; testiranje hipoteza sa jednim i dva uzorka; statističko zaključivanje. Od studenta se očekuje samostalna primjena znanja i vještina deskriptive i osnova inferencijalne statistike.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Orijentacijski sat.
2.	Statistika u psihologiji. Osnovni statistički koncepti.
3.	Tabelarno i grafičko prikazivanje rezultata.
4.	Mjere centralne tendencije.
5.	Mjere varijabiliteta.
6.	Izbor mjera centralne tendencije i varijabiliteta. Normalna distribucija.
7.	Vjerovatnoća
8.	Prva polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Standardna pogreška aritmetičke sredine.
10.	Testiranje hipoteza. Statističko zaključivanje.
11.	t-test za nezavisne uzorke.
12.	t-test za zavisne uzorke.
13.	Snaga statističkog testa.
14.	Pregled statističkih pojmova i koncepata.
15.	Druga provjera znanja.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<p>Monološki/predavački metod (predavanja), interaktivna nastava, analitički i demonstracioni pristup. Praktična primjena (rješavanje zadataka)</p>																												
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="443 548 1401 952"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Učešće u istraživanju</td> <td>5</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prvi parcijalni ispit</td> <td>34</td> <td>34</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Drugi parcijalni ispit</td> <td>37</td> <td>37</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Praktikumi</td> <td>24</td> <td>24</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: right;">Ukupno:</td> <td style="text-align: center;">bodova</td> <td style="text-align: center;">100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Provjera znanja studenata bit će organizirana u 8. i u 15. sedmici tokom semestra. U osmoj sedmici student pristupa prvom parcijalnom ispitu; u 15. sedmici drugom parcijalnom ispitu. Prva parcijala obuhvaća gradivo obrađeno do osme nastavne sedmice, dok će drugom parcijalom biti obuhvaćeno gradivo obrađivano od devete sedmice do kraja semestra. Student koji nije prešao prag od 55 % na prvom parcijalnom ispitu, ne može pristupiti drugom parcijalnom ispitu i oba segmenta polaže u terminu predviđenom za Završnu provjeru znanja i/ili Popravni ispit. Na završnom ispitu može dobiti onoliko bodova koliko je predviđeno silabusom za provjeru znanja na parcijalnim ispitima. Tokom semestra organizovat će se tri praktikuma (Deskriptivna statistika, Vjerovatnoća i Inferencijalna statistika). Svaki praktikum nosi 8 bodova.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Učešće u istraživanju	5	5	2.	Prvi parcijalni ispit	34	34	3.	Drugi parcijalni ispit	37	37	4.	Praktikumi	24	24	4.	Završni ispit			Ukupno:		bodova	100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Učešće u istraživanju	5	5																										
2.	Prvi parcijalni ispit	34	34																										
3.	Drugi parcijalni ispit	37	37																										
4.	Praktikumi	24	24																										
4.	Završni ispit																												
Ukupno:		bodova	100%																										
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																												
<p>Literatura</p>	<p><i>Obavezna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Petz, B. (2002). <i>Osnovne statističke metode za nematematičare</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap. • Đapo, N., Đokić, R. (2012). <i>Statistika u psihologiji, priručnik za studente</i>. Sarajevo: e-Publishing, Filozofski fakultet. 																												

	<p><i>Dodatna</i></p> <ul style="list-style-type: none">● Navarro, D.J., & Foxcroft, D. R. (2019). <i>learning statistics with jamovi: A tutorial for psychology students and other beginners. (Version 0.7)</i>● Howell, D. C. (1997). <i>Statistical Methods for Psychology</i>. Belmont, CA: Wardsworth Publishing Company.● Kolesarić, V., Petz, B. (2003). <i>Statistički rječnik</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SILABUS

Odsjek	Odsjek za psihologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Psihologija učenja				
Šifra/kod	FIL PSI 114	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	I	Semestar	I	Akademski godina	2023/2024 2024/2025
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	nema				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr.sc Nermin Đapo, redovni profesor			
	Kontakt podaci	Kabinet: 65 Email: nermin.djapo@ff.unsa.ba Telefon: 253 125	Termin konsultacija	Utorak: 10:00 -13:00 Petak: 12:00-14:00	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci		Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja; 2 seminar; vježbe: 0				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru ovog kolegija obrađuje se sljedeće teme: Teorijski pristupi učenju, definicije i vrste učenja; Utiskivanje i habituacija; Asocijacionizam Klasično i instrumentalno uvjetovanje; Kognitivne teorije učenja; Socijalne teorije učenja; Implicitno i eksplicitno učenje; Noviji pristupi u razumijevanju učenja				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studente s različitim pristupima i teorijama učenja kao i različitim oblicima učenja. Nadalje, upoznati studente s primijenom principa učenja u različitim oblastima psihologije, drugih nauka i u svakodnevnom životu. Kod studenata razviti kritički i etički pristup problemima učenja.				
Ishodi učenja	Znanja: Studenti će moći definirati učenje i opisati i usporediti glavne pristupe i teorije učenja, zatim opisati i usporediti različite oblike uvjetovanja, razlikovati komponente klasičnog i operantnog uvjetovanja, prepoznati oblike i komponente uvjetovanja, opisati i razlikovati procese učenja opažanjem i osnovne oblike složenog kognitivnog učenja.				
	Vještine: Samostalna primjena znanja iz navedenih tematskih jedinica u				

	<p>razumjevanju i objašnjenju različitih fenomena učenja i ponašanja kao i modifikacije ponašanja.</p> <p>Kompetencije: Osposobljavanje studenata za praćenje drugih kolegija kao i za samostalno praćenje novih dostignuća iz psihologije učenja. Sposobnosti kritičkog i etičkog pristupa u razumijevanju učenja..</p>
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Orijentacijski susret
2.	Teorijski pristupi učenju, definicije i vrste učenja
3.	Utiskivanje i habituacija, Asocijacionizam
4.	Klasično uvjetovanje
5.	Klasično uvjetovanje
6.	Instrumentalno uvjetovanje
7.	Instrumentalno uvjetovanje
8.	Prva polusestrialna provjera znanja studenata
9.	Kognitivne teorije učenja
10.	Kognitivne teorije učenja
11.	Socijalne teorije učenja
12.	Socijalne teorije učenja
13.	Implicitno i eksplicitno učenje
14.	Noviji pristupi u razumijevanju učenja
15.	Druga provjera znanja.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit
18.	

Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Seminarski rad	10	10
2.	Učešće u istraživanju	5	5
3.	Prvi parcijalni ispit	40	40
4.	Drugi parcijalni ispit	45	45
5.	Završni ispit		
Ukupno:		bodova	100%

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:

Provjera znanja studenata bit će organizirana u 8. i u 15. sedmici tokom semestra. U osmoj sedmici student pristupa prvom parcijalnom ispitu; u 15. sedmici drugom parcijalnom ispitu. Prva parcijala obuhvaća gradivo obrađeno do osme nastavne sedmice, dok će drugom parcijalom biti obuhvaćeno gradivo obrađivano od devete sedmice do kraja semestra.

Student koji nije prešao prag od 55 % na prvom parcijalnom ispitu, ne može pristupiti drugom parcijalnom ispitu i oba segmenta polaže u terminu predviđenom za Završnu provjeru znanja i/ili Popravni ispit. Na završnom ispitu može dobiti onoliko bodova koliko je predviđeno silabusom za provjeru znanja na parcijalnim ispitima

Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

- a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;
- b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;
- c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;
- d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;
- e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;
- f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.

Literatura:

Obavezna:

Zarevski, P. (1994). Psihologija pamćenja i učenja. Jastrebarsko: Naklada Slap
Radonjić, Slavoljub. Psihologija učenja. Zavod za izdavanje udžbenika i nastavna sredstva, Beograd.

Dopunska:

Rathus, S. A. (2000). Temelji psihologije. Naklada Slap. Jastrebarsko.

Howe, M.J.A. (1999). Psihologija učenja. Naklada Slap. Jastrebarsko.

Ostala literatura i radovi iz tekuće znanstvene i stručne periodike

Hothersall, D. (2002). Povijest psihologije. Jastrebarsko: Naklada Slap (poglavlja 7, 12 i 13).

Radonjić, S. (1988). Uvod u psihologiju. Zavod za izdavanje udžbenika i nastavna sredstva, Beograd (poglavlja 4, 5 i 6).

Ostala literatura i radovi iz tekuće znanstvene i stručne periodike.

Classics in the History of Psychology:

<http://psychclassics.yorku.ca/topic.htm>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SILABUS

Odsjek	Odsjek za psihologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	STATISTIKA U PSIHOLOGIJI 2				
Šifra/kod	FIL PSI 113	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	7
Ciklus studija	I	Semestar	II	Akademski godina	2023/2024 2024/2025
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Statistika u psihologiji 1				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr.sc Nermin Đapo, redovni profesor			
	Kontakt podaci	Kabinet: 65 Email:nermin.djapo@ff.unsa.ba Telefon: 253 125	Termin konsultacija	Utorak: 10:00 -13:00 Petak: 12:00-14:00	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci		Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja 2; seminar _____; vježbe 2				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru ovog kolegija obrađuje se sljedeće gradivo: Korelacija. Skaterdijagram. Koeficijenti korelacije: r, rho, Φ , serijalni koeficijent, koeficijent kontingencije, koeficijent zakrivljene korelacije. Interpretacija i upotreba koeficijenta korelacije. Jednostavna i multipla regresijska analiza. Jednostavna analiza varijance. Višesmjerna analiza varijance. Neparometrijski testovi (χ^2 test, Mann-Whitney test, Kruskal-Wallisov test, Fridmanov test, Wilcoxonov test predznaka za zavisne uzorke)				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje studenata sa osnovnim statističkim pojmovima koji se koriste u psihološkim istraživanjima i praktičnom radu. Stjecanje znanja i vještina neophodnih za deskripciju i analizu podataka, kao i za statističko zaključivanje.				
Ishodi učenja	Usvojena sljedeća znanja iz inferencijalne statistike, testiranja razlika između više grupa, korelacija i jednostavne regresijske analize te iz neparometrijske statistike. Od studenta se očekuje samostalna primjena znanja i vještina deskriptive i osnova inferencijalne statistike naročito u metodološkoj grupi predmeta.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	t-test
2.	Jednostavna analiza varijance-1
3.	Jednostavna analiza varijance-2
4.	RM ANOVA
5.	Višesmjerna analiza varijance.
6.	Neparametrijski testovi
7.	Neparametrijski testovi
8.	Prva polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Korelacija i regresija. Skaterdijagram.
10.	Pearsonov koeficijent korelacije
11.	Ostali koeficijenti korelacije.
12.	Interpretacija i upotreba koeficijenta korelacije
13.	Jednostavna regresijska analiza
14.	Multipla regresijska analiza
15.	Druga provjera znanja.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<p>Monološki/predavački metod (predavanja), interaktivna nastava, analitički i demonstracioni pristup. Praktična primjena (rješavanje zadataka)</p>																												
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="448 591 1402 987"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Učešće u istraživanju</td> <td>5</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prvi parcijalni ispit</td> <td>34</td> <td>34</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Drugi parcijalni ispit</td> <td>37</td> <td>37</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Praktikumi</td> <td>24</td> <td>24</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: right;">Ukupno:</td> <td>bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Provjera znanja studenata bit će organizirana u 8. i u 15. sedmici tokom semestra. U osmoj sedmici student pristupa prvom parcijalnom ispitu; u 15. sedmici drugom parcijalnom ispitu. Prva parcijala obuhvaća gradivo obrađeno do osme nastavne sedmice, dok će drugom parcijalom biti obuhvaćeno gradivo obrađivano od devete sedmice do kraja semestra. Student koji nije prešao prag od 55 % na prvom parcijalnom ispitu, ne može pristupiti drugom parcijalnom ispitu i oba segmenta polaže u terminu predviđenom za Završnu provjeru znanja i/ili Popravni ispit. Na završnom ispitu može dobiti onoliko bodova koliko je predviđeno silabusom za provjeru znanja na parcijalnim ispitima. Tokom semestra organizovat će se tri praktikuma (Analiza varijanse, Korelacije, Regresijska analiza). Svaki praktikum nosi 8 bodova.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Učešće u istraživanju	5	5	2.	Prvi parcijalni ispit	34	34	3.	Drugi parcijalni ispit	37	37	4.	Praktikumi	24	24	4.	Završni ispit			Ukupno:		bodova	100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Učešće u istraživanju	5	5																										
2.	Prvi parcijalni ispit	34	34																										
3.	Drugi parcijalni ispit	37	37																										
4.	Praktikumi	24	24																										
4.	Završni ispit																												
Ukupno:		bodova	100%																										
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																												
<p>Literatura</p>	<p><i>Obavezna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Petz, B. (2002). <i>Osnovne statističke metode za nematematičare</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap. Đapo, N., Đokić, R. (2012). <i>Statistika u psihologiji, priručnik za studente</i>. Sarajevo: e-Publishing, Filozofski fakultet. Goss-Sampson, M. A. (2019). <i>Statistical Analysis in JASP 0.10.2: A Guide</i> 																												

for Students. July 2019

Dodatna

- Howell, D. C. (1997). *Statistical Methods for Psychology*. Belmont, CA: Wadsworth Publishing Company.
- Kolesarić, V., Petz, B. (2003). *Statistički rječnik*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Ostala literatura i radovi iz tekuće znanstvene i stručne periodike

Napomene

Dapo

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SILABUS

Odsjek	Odsjek za psihologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Kognitivna psihologija 1				
Šifra/kod	FIL PSI 211	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	I	Semestar	II	Akademski godina	2023/2024 2024/2025
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	nema				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr.sc Nermin Đapo, redovni profesor			
	Kontakt podaci	Kabinet: 65 Email:nermin.djapo@ff.unsa.ba Telefon: 253 125	Termin konsultacija	Utorak: 10:00 -13:00 Petak: 12:00-14:00	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci		Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja; 2 seminar; 1 vježbe: 0				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru ovog kolegija obrađuje se sljedeće teme: Uvod u kognitivnu psihologiju: predmet kognitivne psihologije; metodi i tehnike ispitivanja kognitivnih procesa. Paradigme u kognitivnoj psihologiji: procesiranje informacija & konekcionistički pristup. Kognitivna (neuro)znanost. Model procesiranja informacija: od senzorne do dugoročne memorije. Rani procesi kognitivne obrade: vrste i karakteristike senzorne memorije. Prepoznavanje oblika. Percepcija: teorijski pristupi. Priroda pažnje. Vrste i distribucija pažnje. Kratkoročno pamćenje. Konceptualna transformacija kratkoročnog u radno pamćenje. Baddeleyev model radnog pamćenja. Proces pamćenja: interakcija radnog i dugoročnog pamćenja u zapamćivanju i dosjećanju. Dugoročno pamćenje. Vrste dugoročnog pamćenja. Reprerentacija i manipulacija znanja u dugoročnom pamćenju.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje studenata sa osnovama kognitivne psihologije i kognitivnim procesima. Studenti će biti upoznati s različitim teorijskim pristupima i različitim fenomenima kognitivnih procesa				

	<p>osjeta, percepcije, pažnje i pamćenja. Apsolviranjem kolegija stvara se osnova za praćenje nastave iz kolegija u okviru kojeg se izučava kognitivna psihologija, kao i drugih općih i primijenjenih kolegija na studiju</p>
Ishodi učenja	<p>Znanje: Očekuje se da će studenti usvojiti principe funkcionisanja bazičnih i složenih kognitivnih procesa, ovladati razumijevanjem različitih aspekata percepcije, pažnje i pamćenja, te ih integrisati u složeni sistem funkcionisanja ljudske kognicije.</p> <p>Vještine: Očekuje se da će studenti moći primijeniti spoznaje o kognitivnim procesima i kognitivnom sistemu u razumijevanju kognitivne obrade informacija i interakcije između pojedinca i okoline.</p> <p>Kompetencije: Očekuje se da će studenti biti u stanju definisati hipoteze za bazične i primjenjenije istraživačke probleme iz domene kognitivne psihologije te odabrati primjerenu metodologiju istraživanja za njihovo testiranje.</p>

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Orijentacijski susret
2.	Uvod u kognitivnu psihologiju: predmet kognitivne psihologije; metodi i tehnike ispitivanja kognitivnih procesa.
3.	Paradigme u kognitivnoj psihologiji: procesiranje informacija & konekcionistički pristup. Kognitivna (neuro)znanost.
4.	Model procesiranja informacija: od senzorne do dugoročne memorije.
5.	Rani procesi kognitivne obrade: vrste i karakteristike senzorne memorije. Prepoznavanje oblika.
6.	Percepcija: teorijski pristupi.
7.	Priroda pažnje. Vrste i distribucija pažnje.
8.	Prva polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Pamćenje
10.	Baddeleyev model radnog pamćenja
11.	Procesi pamćenja.
12.	Dugoročno pamćenje. Vrste dugoročnog pamćenja. Reprerzentacija i manipulacija znanja u dugoročnom pamćenju.
13.	Prezentacije
14.	Prezentacije
15.	Druga provjera znanja.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit
18.	

Praćenje studenata se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Učešće u istraživanju	5	5
2.	Prezentacije seminarskog rada	25	25
3.	Prvi parcijalni ispit	25	25
4.	Drugi parcijalni ispit	45	45
	Završni ispit		
Ukupno: _____ bodova			100%

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:

Završni ispit predviđen je za studente koji ne završe obaveze na predmetu sa 15. sedmicom.
 Provjera znanja studenata bit će organizirana u 8. i u 15. sedmici tokom semestra. U osmoj sedmici student pristupa prvom parcijalnom ispitu; u 15. sedmici drugom parcijalnom ispitu. Sukladno Zakonu o visokom obrazovanju, prva parcijala obuhvaća gradivo obrađeno do osme nastavne sedmice, dok će drugom parcijalom biti obuhvaćeno gradivo obrađivano od devete sedmice do kraja semestra. Student koji nije prešao prag od 55 % na prvom parcijalnom ispitu, ne može pristupiti drugom parcijalnom ispitu i oba segmenta polaže u terminu predviđenom za Završnu provjeru znanja i/ili Popravni ispit. Na završnom ispitu može dobiti onoliko bodova koliko je predviđeno silabusom za provjeru znanja na parcijalnim ispitima.

Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

- a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;
- b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;
- c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;
- d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;
- e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;
- f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.

Literatura:

- Obavezna:
1. Sternberg, R. J. (2005). Kognitivna psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Dopunska:
2. Kostić, A. (2010). Kognitivna psihologija. Beograd: Zavod za udžbenike.
 3. Anderson, J.R. (2005). Cognitive psychology and its implication (6th ed). Word Publisher, New York
 4. Gobet, F., Chassy, P. I Bilalić, M. (2011). Foundations of cognitive psychology. The McGraw-Hill Companies, London.
- Ostala literatura i radovi iz tekuće znanstvene i stručne periodike

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SILABUS

Odsjek	Odsjek za psihologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Inteligencija				
Šifra/kod	FIL PSI 218	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	I	Semestar	IV	Akademaska godina	2023/2024 2024/2025
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr. sc. Nermin Đapo, redovni profesor			
	Kontakt podaci	Kabinet: 65 Email: nermin.djapo@ff.unsa.ba Telefon: 253 125	Termin konsultacija	Utorak: 10:00 -13:00 Petak: 12:00-14:00	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci		Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja 2; seminar 1; vježbe_____				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru ovog kolegija obrađuje se sljedeće gradivo: Razumijevanje ljudskih sposobnosti kroz povijest. Implicitne i eksplicitne teorije inteligencije. Pristupi u konceptualizaciji i istraživanju inteligencije. Psihometrijski pristup: g-faktor; višefaktorski modeli. Mjerenje inteligencije. Kognitivni pristup: Jednostavni i složeni procesi obrade informacija i inteligencija. Inteligencija i radno pamćenje. Biološki pristup: Neuropsihologija i psihofiziologija inteligencije. Utjecaj nasljeđa i okoline na inteligenciju. Kontekstualno-sistemske pristup: Gardnerova teorija multiplih inteligencija, Sternbergova triarhička teorija. Socijalna i emocionalno inteligencija. Mogućnost povećanja inteligencije: Podučavanje inteligencije; Organizirani pokušaji povećanja inteligencije. Inteligencija, kreativnost, nadarenost. Inteligencija, društvo, politika i kultura.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studente s relevantnim teorijama inteligencije i pristupima u istraživanju inteligencije. Osposobiti student za praćenje drugih kolegija i za samostalno praćenje novih dostignuća iz područja konstrukta inteligencija. Kod studenata razviti kritički i etički pristup problemima procjene inteligencije				
Ishodi učenja	Znanja: Studenti će moći definirati pojam inteligencije i opisati i usporediti glavne teorije, usporediti različite pristupe proučavanju inteligencije i usporediti klasične i novije teorije inteligencije.				

Vještine: Samostalna primjena znanja iz navedenih tematskih jedinica u razumjevanju i objašnjenju različitih fenomena ljudskih sposobnosti. Studenti će moći objasniti probleme u istraživanju i mjerenju inteligencije.

Kompetencije: Osposobljavanje studenata za praćenje drugih kolegija kao i za samostalno praćenje novih dostignuća iz psihologije inteligencije. Sposobnosti kritičkog i etičkog pristupa u razumijevanju i mjerenju inteligencije.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
1.	Razumijevanje ljudskih sposobnosti kroz povijest.
2.	Implicitne i eksplicitne teorije inteligencije. Pristupi u konceptualizaciji i istraživanju inteligencije.
3.	Psihometrijski pristup: g-faktor; višefaktorski modeli. Mjerenje inteligencije
4.	Biološki pristup: Neuropsihologija i psihofiziologija inteligencije.
5.	Utjecaj nasljeđa i okoline na inteligenciju.
6.	Kognitivni pristup: Jednostavni i složeni procesi obrade informacija i inteligencija. Inteligencija i radno pamćenje.
7.	Kognitivni pristup: Jednostavni i složeni procesi obrade informacija i inteligencija. Inteligencija i radno pamćenje.
8.	Prva polusemestralna provjera znanja
9.	Kontekstualno-sistemske pristupe: teorije i modeli
10.	Kontekstualno-sistemske pristupe: teorije i modeli
11.	Socijalna i emocionalna inteligencija
12.	Mogućnost povećanja inteligencije: Podučavanje inteligencije; Organizirani pokušaji povećanja inteligencije.
13.	Inteligencija, kreativnost, nadarenost.
14.	Inteligencija, društvo, politika i kultura.
15.	Druga polusemestralna provjera znanja

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Monološki/predavački metod (predavanja), interaktivna nastava, analitički i demonstracioni pristup.																																
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="406 526 1372 884"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Učešće u istraživanju</td> <td>5</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prva provjera znanja</td> <td>45</td> <td>45</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Druga provjera znanja</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: _____ bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Provjera znanja studenata bit će organizirana u 8. i u 15. sedmici tokom semestra. U osmoj sedmici student pristupa prvom parcijalnom ispitu; u 15. sedmici drugom parcijalnom ispitu. Prva parcijala obuhvaća gradivo obrađeno do osme nastavne sedmice, dok će drugom parcijalom biti obuhvaćeno gradivo obrađivano od devete sedmice do kraja semestra.</p> <p>Student koji nije prešao prag od 55 % na prvom parcijalnom ispitu, ne može pristupiti drugom parcijalnom ispitu i oba segmenta polaže u terminu predviđenom za Završnu provjeru znanja i/ili Popravni ispit. Na završnom ispitu može dobiti onoliko bodova koliko je predviđeno silabusom za provjeru znanja na parcijalnim ispitima.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Učešće u istraživanju	5	5	2.	Prva provjera znanja	45	45	3.	Druga provjera znanja	50	50	4.	Završni ispit											Ukupno: _____ bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																														
1.	Učešće u istraživanju	5	5																														
2.	Prva provjera znanja	45	45																														
3.	Druga provjera znanja	50	50																														
4.	Završni ispit																																
Ukupno: _____ bodova			100%																														
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																
Literatura:	<p>Obavezna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gardner, H., Kornhaber, M.L. & Wake, W.K. (1999.) <i>Inteligencija: Različita gledišta</i>. Naklada Slap. Jastrebarsko. • Zarevski, P. (2000). <i>Struktura i priroda inteligencije</i>. Naklada Slap. Jastrebarsko. • Sternberg, R. J. (2005). <i>Kognitivna psihologija</i>. Naklada Slap: Jastrebarsko. <p>Dopunska:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sternberg, R. J., & Kaufman, S. B. (Eds.). (2011). <i>The Cambridge</i> 																																

	<p><i>handbook of intelligence</i>. Cambridge University Press.</p> <ul style="list-style-type: none"> • P. Salovey & D.J. Sluyter. (1999). Emocionalni razvoj i emocionalna inteligencija. Educa, Zagreb. • Sternberg, R.J. (1999). Uspješna inteligencija: Kako praktična i kreativna inteligencija određuju uspjeh u životu. Barka. Zagreb. • Carroll, (1993). Human Cognitive Abilities. Cambridge University Press. • Sternberg, R. (2000). Handbook of Intelligence. Cambridge University Press. • Gardner, H. (1993). Multiple intelligences: The theory in practice. New York: Basic Books. • Mayer, J.D. & Salovey, P. (1993). The intelligence of emotional intelligence. <i>Intelligence</i>, 17, 433-442. • Neisser, U. (Chair), Boodoo, G., Bouchard, T.J. Jr., Boykin, A.W., Brody, N., Ceci, S.J., Halpern, D.F., Loehlin, D.F., Perloff, R., Sternberg, R.J., & Urbina, S. (1996). Intelligence: Knows and Unknowns. <i>American Psychologist</i>, 51, 2, 77-101. • Howe, M.J.A. (1997). IQ pod znakom pitanja - istina o inteligenciji. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk. • Koso-Drljević, M. (2017). Biopsihologija inteligencije. Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu. • Đapo, N. I Fako, I (2018) Dinamičko testiranje inteligencije. Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu. • Ostala literatura i radovi iz tekuće znanstvene i stručne periodike
--	--

Đapo

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SILABUS

Odsjek	Odsjek za psihologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	STATISTIČKI ANALIZA POMOĆU RAČUNARA				
Šifra/kod	FIL PSI 362	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	3
Ciklus studija	I	Semestar	V	Akademski godina	2023/2024 2024/2025
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Statistika u psihologiji 1 & Statistika u psihologiji 2* *Ograničenja za izbor kolegija: maksimalan broj polaznika: 15; kriterij za izbor polaznika: uspjeh iz kolegija Statistika u psihologiji 1 & Statistika u psihologiji 2				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr.sc Nermin Đapo, redovni profesor			
	Kontakt podaci	Kabinet: 65 Email:nermin.djapo@ff.unsa.ba Telefon: 253 125	Termin konsultacija	Utorak: 10:00 -13:00 Petak: 12:00-14:00	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci		Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja 1; seminar _____; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje s računarskim programima za statističke analize (Excel, R , SPSS, Factor): temeljni principi i osnovne operacije. Unos i organizacija podataka. Deskriptivna statistika: tabelarne i grafičke prezentacije podataka. Deskriptivna statistika: mjere centralne tendencije i mjere raspršenja. Testiranje razlika između grupa: t-test. Testiranje razlika između grupa: analiza varijance. Povezanost između varijabli: korelacija. Povezanost između varijabli: regresijske analize Faktorska analiza				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Stjecanje znanja i vještina neophodnih za rad s različitim računarskim programima (M Excel, R, SPSS, Factor) za prezentaciju i obradu statističkih podataka.				
Ishodi učenja	Znanje: Očekuje se da će studenti unaprijediti razumijevanje statističkih principa usvojenih na prethodnim statističkim i psihometrijskim kolegijima. Vještine: Očekuje se da će studenti moći primijeniti usvojeno statističko znanje u provedbi statističkih analiza i statističkom zaključivanju. Kompetencije: Očekuje se da će studenti biti u stanju uspješno koristiti statističke računarske programe za prezentaciju i analizu statističkih podataka.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Orijentacijski sat.
2.	Pregled računarskih programa
3.	Unos i organizacija podataka
4.	Deskriptivna statistika: tabelarne i grafičke prezentacije podataka.
5.	Deskriptivna statistika: tabelarne i grafičke prezentacije podataka.
6.	Testiranje razlika između grupa: t-test i alternativni neparametrijski testovi
7.	Testiranje razlika između grupa: analiza varijance i alternativni neparametrijski testovi
8.	Prva polusestrialna provjera znanja studenata
9.	Povezanost između varijabli
10.	Regresijske analize
11.	Regresijske analize
12.	Faktorska analiza
13.	Prezentacije
14.	Prezentacije
15.	Druga provjera znanja.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Monološki/predavački metod (predavanja), interaktivna nastava, analitički i demonstracioni pristup. Praktična primjena																																												
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja: <table border="1" data-bbox="512 427 1493 781" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2.</td> <td>Prvi parcijalni ispit</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Drugi parcijalni ispit</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Praktikum</td> <td>20</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: right;">Ukupno:</td> <td style="text-align: right;">bodova</td> <td style="text-align: right;">100%</td> </tr> </tbody> </table> <p> Provjera znanja studenata bit će organizirana u 8. i u 15. sedmici tokom semestra. U osmoj sedmici student pristupa prvom parcijalnom ispitu; u 15. sedmici drugom parcijalnom ispitu. Prva parcijala obuhvaća gradivo obrađeno do osme nastavne sedmice, dok će drugom parcijalom biti obuhvaćeno gradivo obrađivano od devete sedmice do kraja semestra. Student koji nije prešao prag od 55 % na prvom parcijalnom ispitu, ne može pristupiti drugom parcijalnom ispitu i oba segmenta polaže u terminu predviđenom za Završnu provjeru znanja i/ili Popravni ispit. Na završnom ispitu može dobiti onoliko bodova koliko je predviđeno silabusom za provjeru znanja na parcijalnim ispitima. Tokom semestra student će dizajnirati istraživanje, prikupiti podatke, primijeniti odgovarajuće postupke analize podataka i dobivene rezultate prezentirati (praktikum). </p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	2.	Prvi parcijalni ispit	40	40	3.	Drugi parcijalni ispit	40	40	4.	Praktikum	20	40	4.	Završni ispit																							Ukupno:		bodova	100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																										
2.	Prvi parcijalni ispit	40	40																																										
3.	Drugi parcijalni ispit	40	40																																										
4.	Praktikum	20	40																																										
4.	Završni ispit																																												
Ukupno:		bodova	100%																																										
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: <ul style="list-style-type: none"> a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova. 																																												
Literatura	<i>Obavezna:</i> Obavezna: Field, A. (2013). Discovering Statistics Using IBM SPSS statistics. London: SAGE Publications Ltd. Field, A., Miles, J., & Field, Z. (2012). Discovering statistics using R. London: SAGE Publications Ltd. Ostala literatura potrebna za praćenje nastave																																												

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Psihologija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Epistemologija				
Šifra/kod	FIP PSI 315	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	I	Semestar	V	Ak. godina	2022-2023 2023-2024
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Ugo Vlasisavljević			
	Kontakt podaci	Kabinet: 56 E-mail: ugo.vlasisavljevic@ff.unsa.ba Telefon: 253 116	Termin konsultacija	srijeda 15-16h četvrtak 14-18h	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 1;				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Epistemologija će biti izučavana problemski, u disciplinarno-sinkronijskom pristupu, a samo u uvodnim časovima u svom povijesnom presijeku, polazeći od Descartesa kao rodonačelnika moderne epohe filozofiranja u kojoj je tradicionalna „prva filozofija“ postala zapravo „teorija spoznaje.“ Epohalna novost dekartovskog promišljanja jeste pristup „u prvom licu“, iz čega je proistekla konstitucija modernog subjekta (saznanja, želje, djelovanja, itd.). Glavno pitanje spoznaje otada glasi: „Šta znači za mene znati da je nešto takvo i takvo?“ Stoga je moderna epistemologija istinito znanje uglavnom shvaćala kao „opravdano vjerovanje (subjekta, jastva).“ Trebalo je preispitivati zasnovanost i valjanost razloga na osnovu kojih vjerujemo da je nešto takvo-i-takvo. Upravo zato je cjelokupnu epistemologiju prožimalo nastojanje da se dokuče takvi temelji znanja koji će biti imuni na svaki skepticizam.</p> <p>Budući da je riječ o uvođenju studenata psihologije u ovu filozofsku disciplinu, težište studija će konstantno biti na subjektivno-psihološkim aspektima najvažnijih epistemoloških pitanja. Za studij psihologije je neophodno steći uvide u povijesno-znanstveni proces formiranja modernog subjekta kao temeljne pretpostavke nastanka i same psihologije, ali i kao stalnog izazova njenoj vlastitoj</p>				

	<p>znanstvenoj utemeljenosti. Na taj način ne samo da će se epistemologija pojaviti kao epistemologija psihologije - kao teorija njene znanstvenosti ili njenih načela, metoda i procedura saznanja – nego će na posve imanentan način neke od njenih glavnih oblasti biti epistemološke preispitivane (na osnovu podudarnosti koje su odavno nerazlučivo približile psihologiju i epistemologiju): percepcija, pamćenje, vjerovanje, izvjesnost i očevidnost, itd.</p>
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Pretpostavljajući već stečeno znanje iz opće metodologije i posebnih metodologija vezanih uz različite pravce i škole u psihologiji, studenti će na ovom predmetu podrobnije studirati epistemologiju društvenih znanosti, a posebno psihologije. Najprije će izučavati karakteristične probleme i najvažnije škole i pravce filozofije prirodnih znanosti, a potom će takav pristup biti usmjeren ka teoriji znanstvenosti društvenih znanosti. Epistemologija društvenih znanosti se upravo historijski obrazovala na temelju povlaštenog predmeta epistemologije: najstrožih prirodnih znanosti. Trebalo bi ispitati sve najvažnije dileme oko znanstvenosti društvenih znanosti i to u njihovom karakterističnom vezivanju uz najvažnije obrasce i postupke stjecanja i gradnje znanja u psihologiji. Pretpostavke istraživačke prakse psihologije i gradnje njenog znanstvenog korpusa su sve odreda epistemološki relevantne. Zato je potrebno kroz ovaj predmet oblikovati jasnu epistemološku svijest psihologa-istraživača na djelu.</p>
Ishodi učenja	<p>Proširivanje kompetencije studenata na šire područje društvenih znanosti i filozofije znanosti u svrhu produbljenijeg shvaćanja o važnosti epistemoloških ili meta-znanstvenih refleksija o znanstvenom karakteru i znanstvenim dometima psihologije i različitih škola u psihologiji. Posebno je važno sjecanje svijesti o društvenoj i ideološkoj (pseudo-znanstvenoj) funkciji psihologije u suvremenom društvu.</p>

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod u epistemologiju: određenje svrhe i sadržaja discipline; srodne discipline i oblasti; kratak historijski pregled razvoja; značaj epistemologije za društvene znanosti i psihologiju posebno.
2.	Znanje kao opravdano vjerovanje. Problemi opravdanja saznanja i izazovi skepticizma.
3.	Nastanak subjekta znanja i rođenje moderne znanosti
4.	Prva Descartesova meditacija
5.	Perceptivna neizvjesnost i umna znanost (geometrije)

6.	Problemi induktivnog zasnivanja znanja (Humeova kritika)
7.	
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	
10.	Chalmers: Uvod u filozofiju znanosti Foucaultovo tumačenje rođenja modernog subjekta
11.	Popperova kritika induktivismu
12.	Lakatoševa koncepcija istraživačkih programa
13.	Kuhnove paradigme
14.	Rosenbergova filozofija društvenih znanosti
15.	Pseudoznanstvenost i Volkspychologie (preispitivanje znanstvenosti znanja u psihologiji)
16.	Psihologija kao povlašteno mjesto epistemoloških razmatranja
17.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
18.	
	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, rasprave, rad na klasičnim tekstovima, analize oglednih primjera, studentske prezentacije.
---	--

Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Aktivnost na predavanjima	5	5%
2.	Aktivnost na seminarima	15	15%
3.	Najmanje jedan seminarski rad	20	20%
4.	Parcijalni ispit	20	20%
5.	Završni ispit	40	40%
Ukupno:		bodova	100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

1. U obzir se uzima aktivno učešće studenata u segmentu nastavnikovih predavanja: kvalitet njegove pripremljenosti (ovladavanje prethodnim gradivom), razina razumijevanja i upućenosti kod upita i komentara, kritička sposobnost.
2. Spomenuti elementi aktivnosti na predavanjima će pogotovo doći do izražaja na vježbama i zbog toga će biti više vrednovani.
3. Imajući u vidu specifičnost struke, pisanje seminarskih radova kao način obučavanja u akademskom pisanju i stjecanja neophodnog znanja za istinski znanstveni rad ima posebnu važnost.
4. Pismeni ispit u kojem su kao teme postavljene neke od najvažijih nastavnih jedinica. Parcijalni ispit ima proporcionalno manju vrijednost u odnosu na završni ispit.
5. Završni ispit je također pismeni rad u kojem se nastoji procijeniti ukupno postignuće studenta u ovladavanju nastavnim sadržajima. Kombinacijom tema iz predavanja i obrađenih klasičnih tekstova, s jedne strane, i pitanja koja pripadaju kategoriji primijenjenog znanja, s druge strane, nastoji se postići što objektivniji uvid u rezultate studentovog rada.

Napomena

Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

- Skala ocjenjivanja
- a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;
 - b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;
 - c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;
 - d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;

Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra

(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)

	<p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. R. Descartes. 1975. <i>Meditacije o prvoj filozofiji</i>. SSO, Zagreb. 2. Edmund Gettier. 1966. 'Is Justified True Belief Knowledge?' <i>Analysis</i>, vol. 23. 3. A. F. Chalmers. 1999. <i>What is this thing called Science</i>. Hackett Publishing Company, Inc., Indianapolis/Cambridge. (studentima na raspolaganju u prevodu) 4. Alexander Rosenberg. 1988. <i>Philosophy of Social Science</i>. Westview Press. (studentima na raspolaganju u prevodu) 5. Paul Feyerabend. 1987. <i>Protiv metode</i>. Logos, Veselin Masleša, Sarajevo. 6. Mišel Fuko. 1980. <i>Istorija ludila u doba klasicizma</i>. Nolit, Beograd. 7. Arnulf Kolstad (ed.). 2013. <i>Epistemology of Psychology - A New Paradigm</i>. Nova Acience Pub Inc. 8. Karl Poper, <i>Pretpostavke i pobijanja</i>. 2002. Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, Novi Sad. <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Robert Audi. 1998. <i>Epistemology: A Contemporary Introduction to the Theory of Knowledge</i>. London and New York. 2. George Botterill and Peter Carruthers. 1999. <i>The Philosophy of Psychology</i>. Cambridge University Press. 3. John Greco, Ernest Sosa. 2004. <i>Epistemologija: Vodič u teorije znanja</i>. Naklada Jasenski Turk, Zagreb. 4. Sarah Robins, John Symons, and Paco Calvo (eds.). 2020. <i>The Routledge Companion to Philosophy of Psychology</i>. Routledge, London and New York.
Napomene	

SILABUS

Odsjek	Odsjek za psihologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Razvojna psihopatologija				
Šifra/kod	FIL PSI 562	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	6
Ciklus studija	Drugi	Semestar	Zimski	Ak. godina	2023/2024.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski i srpski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr. Enedina Hasanbegović-Anić, redovni profesor			
	Kontakt podaci	Kabinet: 163 E-mail: enedina.hasanbegovic@ff.unsa.ba nina_hasanbegovic@yahoo.com Telefon: 033 253 174	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	Dr. Delila Lisica, asistent			
	Kontakt podaci	Kabinet: 201 E-mail: delila.lisica@ff.unsa.ba delila.lisica@gmail.com Telefon: 033 253 221	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 2 sata Vježbe: 2 sata				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Odnos psihopatologije i normalnog razvoja. Rizični i zaštitni faktori u razvoju psihopatologije. Psihički poremećaji kod djece i adolescenata: autizam; intelektualne onesposobljenosti; poremećaji ponašanja; enureza i enkopreza; poremećaj pažnje / hiperaktivni poremećaj; poremećaji učenja; depresija, suicid i posljedice gubitka; anksiozni poremećaji; posljedice zlostavljanja i zanemarivanja djece.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje sa općim i specifičnim znanjima i istraživanjima u području razvojne psihopatologije. Specifičnost psihičkih poremećaja u djetinjstvu i adolescenciji sa razvojnog stajališta: etiologija, epidemiologija, klinička slika, tok poremećaja i prognoza, procjena, tretman i prevencija.				
Ishodi učenja	Očekuje se da će student usvojiti znanja o ključnim principima i konceptima iz područja razvojne psihopatologije. Razumjet će razvojnu perspektivu nastanka i održavanja različitih psihičkih poremećaja kod djece i adolescenata. Očekuje se da će studenti biti u mogućnosti intergrirati spoznaje iz razvojne psihopatologije sa usvojenim znanjima iz kliničke psihologije i primijeniti ih u praksi u području psihološke procjene, te planiranja i provođenja efikasnih tretmanskih i preventivnih intervencija.				

Sadržaj kolegija / nastavnog predmeta (napomena: nastavnik zadržava pravo izmjene 20% silabusa)

Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Uvod u područje razvojne psihopatologije, predstavljanje plana i programa, literature, te načina rada.
2.	Razvojni pristup: odnos psihopatologije i normalnog razvoja
3.	Rizični i zaštitni faktori u razvoju psihopatologije.
4.	Poremećaj iz spektra autizama.
5.	Intelektualne onesposobljenosti.
6.	Deficit pažnje / hiperaktivni poremećaj
7.	Teškoće u učenju.
8.	<i>Prva provjera znanja</i>
9.	Depresija. Suicid.
10.	Posljedice gubitka.
11.	Anksiozni poremećaji.
12.	Poremećaji ponašanja.
13.	Zloupotreba psihoaktivnih supstanci
14.	Zlostavljanje i zanemarivanje djece.
15.	Završna razmatranja i zaključivanje semestra.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Monološki / predavački metod, interaktivna nastava, demonstracioni i analitički pristup.																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="486 436 1444 689"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Analiza knjige 1</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Analiza knjige 2</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralna provjera znanja</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sudjelovanjem u predviđenim aktivnostima tokom semestra i na nastavi • Polusemestralna provjera znanja • Integralni pismeni ispit <p>Napomena: U osmoj sedmici student pristupa polusemestralnoj provjeri znanja, a osvojeni bodovi bit će uračunati u ukupan zbir bodova na kolegiju. Uslov za položen predmet je položen završni ispit. Uz položen završni ispit, bodovima ostvarenim na ispitu pridružuju se bodovi ostvareni u ostalim segmentima aktivnosti do formiranja konačne ocjene.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Analiza knjige 1	10	10%	2.	Analiza knjige 2	10	10%	3.	Polusemestralna provjera znanja	30	30%	4.	Završni ispit	50	50%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Analiza knjige 1	10	10%																						
2.	Analiza knjige 2	10	10%																						
3.	Polusemestralna provjera znanja	30	30%																						
4.	Završni ispit	50	50%																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																								
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <p>Wenar, C. (2003). <i>Razvojna psihopatologija i psihijatrija: od dojenačke dobi do adolescencije</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.</p> <p>Vulić-Prtorić, A. (2001). Razvojna psihopatologija: „Normalan razvoj koji je krenuo krivim putem“. <i>RFFZd</i> 40, (17), 161-186. (članak dosupan na internetu).</p> <p>Američka psihijatrijska udruga (2014). <i>Dijagnostički i statistički priručnik za duševne poremećaje (DSM 5)</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.</p> <p>Buljan-Flander, G., & Kocijan-Hercigonja, D. (2003). <i>Zlostavljanje i zanemarivanje djece</i>. Marko M.</p> <p>Maršanić, V. B., Zečević, I., Ercegović, N., Paradžik, L., & Grgić, V. (2016). Sva lica dječje depresije-heterogenost kliničke slike depresije u djece i adolescenata. <i>Zbornik radova za medicinske sestre</i>, XXXIII. seminar (pp. 161-171).</p> <p>Vulić-Prtorić, A. (2004). <i>Depresivnost u djece i adolescenata</i>. Jastrebarsko: Naklada slap.</p> <p>Hasanbegović-Anić, E. & Zvizdić, S. (2021). Poremećaji ponašanja; specifična obilježja, tretman i prevencija. <i>Dobra knjiga Sarajevo</i></p> <p>Materijali sa nastave</p>																								

Dodatna

- Beytien, A. *Autizam iz dana u dan*. Elektronsko izdanje.
- Hasanbegović-Anić, E. & Švraka, E. (2012). Dijete s autizmom. U: E. Švraka (Ur.) Okupaciona terapija (str. 227-245). Univerzitet u Sarajevu, Fakultet zdravstvenih studija u Sarajevu
- Bilić, V., & Zloković, J. (2004). *Fenomen maltretiranja djece: prepoznavanje i oblici pomoći obitelji i školi*. Naklada Ljevak.
- Carr, A. (1999). *The handbook of child and adolescent clinical psychology*. London & New York: Taylor & Francis Group.
- Damico, J. S. i sur. (2010). *The Handbook of language and speech disorders*. A John Wiley & Sons Publication.
- Dyregrov, A. (2001). Tugovanje u djece. Educa.
- Essau, C. A. i Conradt, J. (2006). *Agresivnost u djece i mladeži*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Hadon, M. (2010). *Neobičan događaj sa psom u noći*. Beograd: Laguna
- Jovanović, N., Firevski-Jovanović, T. i Jovanović, S. (2009). *Deficit pažnje i hiperaktivnosti dece. Osobnost-dijagnostika-tretman*. Beograd: Beoknjiga.
- Kocijan Hercigonja, D., Došen, A., Folnegović-Šmalc, V. i Kozarić -Kovačić, D. (2000). *Mentalna retardacija*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Kostelnik, M. J. i sur. (2003). *Djeca s posebnim potrebama. Priručnik za odgajatelje i roditelje*. Zagreb: Educa.
- Muter, V. i Likierman, H. (2010). *Disleksija. Vodič kroz disleksiju, dispraksiju i druge teškoće u učenju*. Zagreb: Kigen.
- Prvčić, I. i Rister, M. (2009). *Deficit pažnje/hiperaktivni poremećaj ADHD*. Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Agencija za odgoj i obrazovanje.
- Raduly-Zorgo, E. (2010). *Priručnik za podršku za studente s disleksijom*. Elektronsko izdanje.
- Rolf, J. i sur. (1990). *Risk and protective factors in the development of psychopathology*. Cambridge University Press.
- Sowell, T. (2004). *Einsteinov sindrom*. Inteligentna djeca koja kasno progovaraju. Lekenik: Ostvarenje
- Stacey, P. (2005). *Dječak koji je volio prozore. Otvaranje srca i uma djeteta s teškoćama u razvoju*. Lekenik: Ostvarenje.
- Tammet, D. (2009). *Rođen jednog plavog dana-moj život između autizma i genijalnosti*. Zagreb: Fraktura.
- Taradi, S. (2004). *Fonološki poremećaji*. U: S. Nikolić & M. Marangunić (ur), Dječja i adolescentna psihijatrija, 412-415. Zagreb: Školska knjiga.
- Tatalović Vorkapić, S. (2014). *Razvojna psihopatologija (nastavni materijal)*. Rijeka: Učiteljski fakultet u Rijeci. Elektronsko izdanje.
- Velki, T. (2012). *Priručnik za rad s hiperaktivnom djecom u školi*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Velki, T. i Romstein, K. (2015). *Učimo zajedno. Priručnik za pomoćnike u nastavi za rad s djecom s teškoćama u razvoju*. Elektronsko izdanje.
- Vulić-Prtorić, A. i Cifrek-Kolarić, M. (2011). *Istraživanja u razvojnoj psihopatologiji*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Winterhoff, M. (2010). *Zašto nam djeca postaju nasilnici. Vratimo djeci njihovo djetinjstvo*. Zagreb: Znanje.

SILABUS

Odsjek	Odsjek za psihologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Uvod u psihologiju				
Šifra/kod	FIL PSI 111	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	6
Ciklus studija	Prvi	Semestar	Zimski	Ak. godina	2023./2024. 2024./2025. 2025./2026.
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr. Maida Koso-Drljević, redovna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 65 e-mail: maida.koso@ff.unsa.ba Telefon: 033 / 253 125	Termin konsultacija	Utorak: 11:00 – 14:00 Petak: 12.00 – 16.00	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 2 sata; Seminar; 1 sat; Vježbe: 1 sat				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Unutar nastavnog predmeta obrađivat će se sljedeće teme: Povijest psihologije i psihološki pravci. Svijest i stanja svijesti. Pamćenje i inteligencija. Mišljenje i govor. Motivacija i emocije. Razvojna psihologija. Ličnost. Socijalna psihologija: odnos pojedinca i socijalne okoline.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je kolegija upoznati studente s temeljnim obilježjima psihologije kao prirodne i društvene naučne discipline, pri čemu je naglasak na pregledu i informaciji, a ne na prikazivanju područja „u dubinu”. Svrha kolegija je i detaljnije informirati studente o studiju i psihologiji kao struci, te im dati opći uvid u neka temeljna područja i znanja iz psihologije, što će im omogućiti lakše snalaženje na studiju.				
Ishodi učenja	Očekuje se da će studenti usvojiti teorijska znanja o deset velikih tema, a da će studenti na kraju semestra imati znanja o istraživanjima u području, odnosno odgovoriti na pitanje čime se područje bavi (fundamentalni aspekt); o primjeni istraživanja u raznolikim praktičnim aspektima, odnosno, kako se i u kojoj mjeri rezultati istraživanja pretaču u praksu (primijenjeni aspekt ili aspekt struke); te o zastupljenosti „područja” tokom studija (npr. organizacija matične katedre, pokrivenost u kolegijima i slično).				
Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Monološki/predavački metod (predavanja), interaktivna nastava				
Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta					
Sedmica	Nastavna jedinica / predavanja				
Datum					
1.	Uvodno predavanje				
2.	Priroda psihologije				
3.	Psihički razvoj				
4.	Senzorni procesi i percepcija				
5.	Svijest				
6.	Pamćenje				
7.	Govor i mišljenje				

8.	<i>Polusemestralni ispit</i>																				
9.	Motivacija i emocije																				
10.	Inteligencija																				
11.	Ličnost																				
12.	Stres, zdravlje i suočavanje																				
13.	Psihički poremećaji i liječenje psihičkih poremećaja																				
14.	Socijalna psihologija: socijalni uticaji i socijalna kognicija																				
15.	<i>Završni ispit</i>																				
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)																				
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu																				
18.																					
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>25</td> <td>25</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>25</td> <td>25</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Presentacije na određene teme i/ili određenog članka, aktivnost na nastavi • Polusemestralni ispit u osmoj sedmici nastave • Završni ispit u petnaestoj sedmici nastave (polusemestralni i završni ispit polažu se pismeno: online ili u učionici ovisno od epidemiološke situacije) <p>Napomena: Prema prijedlogu Odsjeka za psihologiju, student na polusemestralnom i završnom ispitu mora osvojiti minimalno 55%. Student koji je zadovoljio postavljeni kriterij, uz druge oblike aktivnosti tokom semestra (prisustvo nastavi, esejski rad, aktivnost na vježbama i predavanjima), završio je svoje obaveze prema nastavnom predmetu. Nastavnik formira konačnu ocjenu na temelju svih elemenata ocjenjivanja. Segmente koje tokom semestra nije položio ili ako nije osvojio dovoljno bodova, student polaže u terminu predviđenom za Završnu provjeru znanja i/ili popravni ispit. Na završnom ispitu može dobiti onoliko bodova koliko je predviđeno silabusom za provjeru znanja na parcijalnim ispitima. Pri tome mu se uračunavaju i bodovi koje je prethodno, kroz ostale aktivnosti, prikupio tokom semestra.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost na nastavi	50	50	2.	Polusemestralni ispit	25	25	3.	Završni ispit	25	25	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Aktivnost na nastavi	50	50																		
2.	Polusemestralni ispit	25	25																		
3.	Završni ispit	25	25																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				
Literatura	<p><i>Obavezna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Atkinson, Hilgard, Nolen-Hoeksema, S., Fredrickson, B. L., Loftus, G. R., & Lutz, C. (2007). <i>Uvod u psihologiju</i>. Naklada Slap: Jastrebarsko <p><i>Dodatna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Banyard, P. & Grayson, A. (2008). <i>Introducing Psychological Research</i>. Palgrave MacMillan: London • Članci objavljeni u različitim časopisima iz oblasti psihologije 																				

Napomene

Ponašanje na nastavi

Ponašanje studenta za vrijeme nastave treba da bude usmjereno na učenje u cilju dobrobiti svih prisutnih. Studenti imaju pravo na profesionalni odnos s nastavnikom, a koji je baziran na uzajamnom povjerenju i pristojnom ponašanju. Studenti čije ponašanje bude negativno uticalo na okruženje za učenje biće tretirani prema Pravilniku o radu Filozofskog fakulteta i Zakonu o visokom obrazovanju.

1. Student treba da ima potrebne materijale i pribor koji će se koristiti na nastavi.
2. Dozvoljeno je korištenje računara i tableta. Pregledanje pošte, socijalnih mreža i stranica nevezanih za nastavu, te korištenje mobitela tokom nastave nije dozvoljeno.
3. Svi studenti će imati zajednički mail koji trebaju redovno provjeravati.
4. Nastava će se odvijati u učionici.
5. Principi istine i iskrenosti su fundamentalni za obrazovni proces i akademski integritet, stoga studenti nemaju pravo:
 - dostaviti ili poslati tuđi akademski rad (seminar, esej ili bilo koji pisani rad) kao svoj
 - nabaviti, kupovati ili prihvatiti bilo koji materijal koji sadrži pitanja ili odgovore na testovima ili provjerama znanja bez adekvatne autorizacije
 - ispunjavati, rješavati ili polagati bilo koji zadatak ili ispitni dio za drugog studenta bez adekvatne autorizacije
 - dopustiti da neko drugi za njega ispunjava, rješava ili polaže bilo koji ispitni dio bez adekvatne autorizacije
 - mijenjati, popravljati, brisati, uništavati ili na bilo koji drugi način uticati na istraživanja, radove i druge akademske produkte drugih osoba
 - fabricirati ili falsificirati podatke istraživanja i rezultate
 - pomagati drugom studentu u varanju tako što namjerno neće prijaviti situaciju akademske neiskrenosti
 - izbjegavati obaveze u timskim projektima ili prisvajati neprimjerene zasluge za naporan rad drugih studenata
 - plagirati radove tako što će 1) ispuštati da stavi direktne znake navoda i izvor ili 2) parafrazirati ideje ili riječi iz izvora bez adekvatnog referenciranja

SILABUS

Odsjek	Odsjek za psihologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Biološka psihologija 1				
Šifra/kod	FIL PSI 115	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	6
Ciklus studija	Prvi	Semestar	Zimski	Ak. godina	2023./2024. 2024./2025. 2025./2026.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr. Maida Koso-Drljević, redovna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 65 e-mail: maida.koso@ff.unsa.ba Telefon: 033 / 253 125	Termin konsultacija	Utorak: 11:00 – 14:00 Petak: 12.00 – 16.00	
Saradnik	Ime i prezime	Dr. Delila Lisica, asistentica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 201 e-mail: delila.lisica1@gmail.com Telefon: 033/253 221	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 2 sata Vježbe: 2 sata				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Unutar nastavnog predmeta obrađivat će se teme: Biološka psihologija kao neuroznanost; Evolucija, genetika i iskustvo: postavljanje pravih pitanja o biologiji ponašanja; Širenje živčanog impulsa i sinaptički prijenos; Šta rade biopsiholozi: istraživačke metode biološke psihologije; Mozgovna oštećenja kod ljudi i modeli na životinjama; Vidni sustav: od oka do kore velikog mozga; Mehanizmi percepcije, svjesnosti i pažnje; Senzomotorički sustav.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Razumijevanje bioloških osnova psihičkih procesa i ponašanja, te upoznavanje s istraživačkim metodama biološke psihologije.				
Ishodi učenja	Očekuje se da će studenti usvojiti teorijska znanja o biološkim osnovama psiholoških procesa, percepcije, o vidnom i senzomotoričkom sustavu, osnovama genetike, te metodama istraživanja u biološkoj psihologiji. Studenti će usvojiti znanja i moći će razumjeti šta mozgovna oštećenja znače za psihološke funkcije.				
Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta					
Sedmica	Nastavna jedinica / predavanja				
Datum					
1.	Uvodno predavanje				
2.	Biološka psihologija kao neuroznanost				
3.	Konvergentno djelovanje i znanstveno zaključivanje Kako biopsiholozi saraduju i kako proučavaju rad mozga?				
4.	Evolucija, genetika i iskustvo				
5.	Širenje živčanog impulsa i sinaptički prijenos				
6.	Šta rade biopsiholozi? Metode proučavanja živčanog sustava				
7.	Šta rade biopsiholozi? Metode proučavanja ponašanja u biološkoj psihologiji				
8.	<i>Polusestrialni ispit</i>				

9.	Mozgovna oštećenja kod ljudi: uzroci mozgovnog oštećenja																								
10.	Neuropsihičke bolesti																								
11.	Vidni sustav: od oka do kore velikog mozga																								
12.	Percepcija boja																								
13.	Mehanizmi percepcije, svjesnosti i pažnje																								
14.	Senzomotorički sustav																								
15.	<i>Završni ispit</i>																								
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)																								
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu																								
18.																									
Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Monološki/predavački metod (predavanja), interaktivna nastava, analitički i demonstracioni pristup																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost na vježbama</td> <td>30</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost na predavanjima</td> <td>20</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>25</td> <td>25</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>25</td> <td>25</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Presentacije na određenu temu i/ili određenog članka • Aktivnost tokom predavanja i vježbi, esej, studija slučaja • Polusemestralni i završni ispit (polažu se pismeno: online ili u učionici ovisno od epidemiološke situacije) <p>Napomena: Prema prijedlogu Odsjeka za psihologiju, student na polusemestralnom i završnom ispitu mora osvojiti minimalno 55%. Student koji je zadovoljio postavljeni kriterij, uz druge oblike aktivnosti tokom semestra (prisustvo nastavi, esejski rad, aktivnost na vježbama i predavanjima), završio je svoje obaveze prema nastavnom predmetu. Nastavnik formira konačnu ocjenu na temelju svih elemenata ocjenjivanja. Segmente koje tokom semestra nije položio ili ako nije osvojio dovoljno bodova, student polaže u terminu predviđenom za Završnu provjeru znanja i/ili popravni ispit. Na završnom ispitu može dobiti onoliko bodova koliko je predviđeno silabusom za provjeru znanja na parcijalnim ispitima. Pri tome mu se uračunavaju i bodovi koje je prethodno, kroz ostale aktivnosti, prikupio tokom semestra.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost na vježbama	30	30	2.	Aktivnost na predavanjima	20	20	3.	Polusemestralni ispit	25	25	4.	Završni ispit	25	25	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Aktivnost na vježbama	30	30																						
2.	Aktivnost na predavanjima	20	20																						
3.	Polusemestralni ispit	25	25																						
4.	Završni ispit	25	25																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																								
Literatura	<p><i>Obavezna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pinel, J.P. (2001). <i>Biološka psihologija</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap <p><i>Dodatna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Članci objavljeni u različitim časopisima iz oblasti biološke psihologije • Sapolsky, R. M. (2017). <i>Behave: The biology of humans at our best and worst</i>. Penguin. 																								

Napomene

Ponašanje na nastavi

Ponašanje studenta za vrijeme nastave treba da bude usmjereno na učenje u cilju dobrobiti svih prisutnih. Studenti imaju pravo na profesionalni odnos s nastavnikom, a koji je baziran na uzajamnom povjerenju i pristojnom ponašanju. Studenti čije ponašanje bude negativno uticalo na okruženje za učenje biće tretirani prema Pravilniku o radu Filozofskog fakulteta i Zakonu o visokom obrazovanju.

1. Student treba da ima potrebne materijale i pribor koji će se koristiti na nastavi.
2. Dozvoljeno je korištenje računara i tableta. Pregledanje pošte, socijalnih mreža i stranica nevezanih za nastavu, te korištenje mobitela tokom nastave nije dozvoljeno.
3. Nastava će se odvijati u učionici.
4. Principi istine i iskrenosti su fundamentalni za obrazovni proces i akademski integritet, stoga studenti nemaju pravo:
 - dostaviti ili poslati tuđi akademski rad (seminar, esej ili bilo koji pisani rad) kao svoj
 - ispunjavati, rješavati ili polagati bilo koji zadatak ili ispitni dio za drugog studenta bez adekvatne autorizacije
 - dopustiti da neko drugi za njega ispunjava, rješava ili polaže bilo koji ispitni dio bez adekvatne autorizacije
 - fabricirati ili falsificirati podatke istraživanja i rezultate
 - plagirati radove tako što će 1) ispuštati da stavi direktne znake navoda i izvor ili 2) parafrazirati ideje ili riječi iz izvora bez adekvatnog referenciranja

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za psihologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Biološka psihologija 2				
Šifra/kod	FIL PSI 117	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	6
Ciklus studija	prvi	Semestar	drugi	Ak. godina	2023./2024. 2024./2025. 2025./2026.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr. Maida Koso-Drljević, redovni profesor			
	Kontakt podaci	Kabinet: 65 e-mail: maida.koso@ff.unsa.ba Telefon: 033 / 253 125	Termin konsultacija	Utorak: 11:00 – 14:00 Petak: 12.00 – 16.00	
Saradnik	Ime i prezime	Emina Sinanović, MA			
	Kontakt podaci	e-mail: sinanovic.emina27@gmail.com	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 2 sata Vježbe: 2 sata				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Unutar kolegija, putem predavanja, predstavljanja recentnih istraživanja i vježbi, obrađivat će se sljedeće teme: hranjenje, seksualno ponašanje, spavanje i sanjanje, ovisnosti, pamćenje i amnezija i neuroplastičnost.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Kolegij ima za cilj dati studentima opći uvid u biološke osnove hranjenja, spolnosti, spavanja, ovisnosti, kognitivnih procesa i neuroplastičnosti.				
Ishodi učenja	Očekuje se da će studenti usvojiti teorijska znanja o biološkim osnovama hranjenja i pijenja, spolnosti i seksualnog ponašanja, spavanja, ovisnosti, kognitivnih funkcija i neuroplastičnosti. Studenti će biti u mogućnosti da nađu znanstvene članke u vezi istraživačkih problema unutar teorijskih tema te da ih predstavljaju, sažmu i inkorporiraju njihove rezultate u postojeće znanje. Studenti će moći osmisliti, isplanirati i provesti istraživanje, obraditi podatke i napisati znanstveni izvještaj na osnovu dobivenih rezultata.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Uvodno predavanje
2.	Biološke osnove hranjenja i pijenja
3.	Poremećaji ishrane
4.	Hormoni i spolnost
5.	Seksualnost
6.	Spavanje i sanjanje
7.	Cirkadijurni ritmovi
8.	Prva provjera znanja
9.	Ovisnost o drogama i krugovi potkrepljenja u mozgu
10.	Ovisnost o drogama i krugovi potkrepljenja u mozgu
11.	Pamćenje
12.	Poremećaji pamćenja
13.	Neuroplastičnost
14.	Razvoj, učenje i oporavak od mozgovnog oštećenja
15.	Druga provjera znanja
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, vježbe, interaktivna nastava																								
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="448 454 1401 696"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost na vježbama</td> <td>30</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost na predavanjima</td> <td>20</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Prva provjera znanja</td> <td>25</td> <td>25</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Druga provjera znanja</td> <td>25</td> <td>25</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Presentacije na određenu temu i/ili određenog članka • Aktivnost tokom predavanja i vježbi, pripremljenost za nastavu • Priprema i pisanje znanstvenih izvještaja • Prva i druga provjera znanja <p>*Napomena: Prema prijedlogu Odsjeka za psihologiju, student na završnom ispitu mora osvojiti minimalno 55%. Student koji je zadovoljio postavljeni kriterij, uz druge oblike aktivnosti tokom semestra (prisustvo nastavi, pismeni izvještaji i prezentacije, aktivnost na vježbama i predavanjima), završio je svoje obaveze prema nastavnom predmetu. Nastavnik formira konačnu ocjenu na temelju svih elemenata ocjenjivanja. Segmente koje tokom semestra nije položio ili ako nije osvojio dovoljno bodova, student polaže u terminu predviđenom za Završnu provjeru znanja i/ili popravni ispit. Na završnom ispitu može dobiti onoliko bodova koliko je predviđeno silabusom za provjeru znanja na parcijalnim ispitima. Pri tome mu se uračunavaju i bodovi koje je prethodno, kroz ostale aktivnosti, prikupio tokom semestra.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost na vježbama	30	30	2.	Aktivnost na predavanjima	20	20	3.	Prva provjera znanja	25	25	4.	Druga provjera znanja	25	25	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Aktivnost na vježbama	30	30																						
2.	Aktivnost na predavanjima	20	20																						
3.	Prva provjera znanja	25	25																						
4.	Druga provjera znanja	25	25																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																								
Literatura	<p><i>Obavezna:</i></p> <p>Pinel, J.P. (2001). <i>Biološka psihologija</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap</p> <p><i>Dodatna:</i></p> <p>Sapolsky, R. M. (2017). <i>Behave: The biology of humans at our best and worst</i>. Penguin.</p> <p>Članci objavljeni u različitim časopisima iz oblasti biološke psihologije</p>																								

Ponašanje na nastavi

Ponašanje studenta za vrijeme nastave treba da bude usmjereno na učenje u cilju dobiti svih prisutnih. Studenti imaju pravo na profesionalni odnos s nastavnikom, a koji je baziran na uzajamnom povjerenju i pristojnom ponašanju. Studenti čije ponašanje bude negativno uticalo na okruženje za učenje biće tretirani prema Pravilniku o radu Filozofskog fakulteta i Zakonu o visokom obrazovanju.

1. Student treba da ima potrebne materijale i pribor koji će se koristiti na nastavi.
2. Dozvoljeno je korištenje računara i tableta. Pregledanje pošte, socijalnih mreža i stranica nevezanih za nastavu, te korištenje mobitela tokom nastave nije dozvoljeno.
3. Nastava će se odvijati u učionici.

Principi istine i iskrenosti su fundamentalni za obrazovni proces i akademski integritet, stoga studenti nemaju pravo:

- dostaviti ili poslati tuđi akademski rad (seminar, esej ili bilo koji pisani rad) kao svoj
- ispunjavati, rješavati ili polagati bilo koji zadatak ili ispitni dio za drugog studenta bez adekvatne autorizacije
- dopustiti da neko drugi za njega ispunjava, rješava ili polaže bilo koji ispitni dio bez adekvatne autorizacije
- mijenjati, popravljati, brisati, uništavati ili na bilo koji drugi način uticati na istraživanja, radove i druge akademske produkte drugih osoba
- fabricirati ili falsificirati podatke istraživanja i rezultate
- plagirati radove tako što će 1) ispuštati da stavi direktne znake navoda i izvor ili 2) parafrazirati ideje ili riječi iz izvora bez adekvatnog referenciranja

Napomene

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za psihologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Neuropsihologija				
Šifra/kod	FIL PSI 220	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	6
Ciklus studija	prvi	Semestar	četvrti	Ak. godina	2023./2024. 2024./2025. 2025./2026.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Biološka psihologija 2				
Jezik izvođenja nastave	bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof.dr. Maida Koso-Drljević			
	Kontakt podaci	Kabinet: 65 e-mail: maida.koso@ff.unsa.ba Telefon: 033 / 253 125	Termin konsultacija	Utorak: 11:00 – 14:00 Petak: 12.00 – 16.00	
Saradnik	Ime i prezime	Dr. Delila Lisica, asistentica			
	Kontakt podaci	e-mail: delila.lisica1@gmail.com	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 2 sata Vježbe: 2 sata				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Unutar kolegija, putem predavanja, predstavljanja recentnih istraživanja i vježbi, obrađivat će se sljedeće teme: lateralizacija moždanih funkcija, biopsihologija stresa i bolesti, emocija i poremećaja raspoloženja, neuropsihologija i neuropsihološka procjena, neuropsihološki poremećaji i povrede mozga povezani s kognitivnom disfunkcijom, upitnici i skale procjene u okviru neuropsihološke procjene za procjenu inteligencije, pažnje, pamćenja, izvršnih funkcija i metrijske karakteristike neuropsiholoških testova.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Kolegij ima za cilj upoznavanje i savladavanje teorijskih osnova unutar tema koje se obrađuju, te upoznavanje sa teorijom i praksom neuropsihološke procjene, prikaz testova koji se koriste za procjenu inteligencije, pažnje, pamćenja, izvršnih funkcija. Cilj je podučiti studente o primjeni neuropsiholoških testova i interpretaciji rezultata.				
Ishodi učenja	Očekuje se da će studenti usvojiti teorijska znanja o prethodno navedenim temama. Studenti će steći znanja o provedbi znanstvenih istraživanja kroz planiranje, provedbu, obradu rezultata i pisanje izvještaja na osnovu istraživanja koja ćemo provesti u okviru sljedećih tema: lateralizacija moždanih funkcija, biopsihologija emocija i neuropsihološka procjena.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvodno predavanje
2.	
3.	Lateralizacija.
4.	
5.	Kortikalna lokalizacija jezičnih funkcija.
6.	
7.	Biopsihologija emocija.
8.	
9.	Strah, obrambena ponašanja i agresija.
10.	
11.	Stres, psihosomatski poremećaji i shizofrenija.
12.	
13.	Poremećaji raspoloženja i anksiozni poremećaji.
14.	
15.	Prva provjera znanja
16.	
17.	Neuropsihološka procjena u okviru neuroznanosti.
18.	
19.	Ciljevi neuropsihološke procjene i neuropsihološka procjena danas.
20.	
21.	Neuropsihološki poremećaji i povrede mozga povezani s kognitivnom disfunkcijom.
22.	
23.	Upitnici i skale procjene u okviru neuropsihološke procjene.
24.	
25.	Neuropsihološka procjena pažnje, pamćenja, izvršnih funkcija.
26.	
27.	Metrijske karakteristike neuropsiholoških testova.
28.	
29.	Druga provjera znanja
30.	
31.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
32.	
33.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
34.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, vježbe, interaktivna nastava, analitički i demonstracioni pristup																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="448 416 1401 622"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prva provjera znanja</td> <td>25</td> <td>25</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Druga provjera znanja</td> <td>25</td> <td>25</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Presentacije na određenu temu i/ili određenog članka • Aktivnost tokom predavanja. • Pisanje znanstvenih izvještaja i studije slučaja na osnovu provedenih istraživanja i primjene neuropsiholoških testova tokom vježbi. • Završni ispit za studente koji ne završe obaveze na predmetu sa 15. sedmicom <p>*Napomena: Prema prijedlogu Odsjeka za psihologiju, student na završnom ispitu mora osvojiti minimalno 55%. Student koji je zadovoljio postavljeni kriterij, uz druge oblike aktivnosti tokom semestra (prisustvo nastavi, esejski rad, aktivnost na vježbama i predavanjima), završio je svoje obaveze prema nastavnom predmetu. Nastavnik formira konačnu ocjenu na temelju svih elemenata ocjenjivanja. Segmente koje tokom semestra nije položio ili ako nije osvojio dovoljno bodova, student polaže u terminu predviđenom za Završnu provjeru znanja i/ili popravni ispit. Na završnom ispitu može dobiti onoliko bodova koliko je predviđeno silabusom za provjeru znanja na parcijalnim ispitima. Pri tome mu se uračunavaju i bodovi koje je prethodno, kroz ostale aktivnosti, prikupio tokom semestra.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost na nastavi	50	50	2.	Prva provjera znanja	25	25	3.	Druga provjera znanja	25	25	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Aktivnost na nastavi	50	50																		
2.	Prva provjera znanja	25	25																		
3.	Druga provjera znanja	25	25																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				
Literatura	<p><i>Obavezna:</i> Pinel, J.P. (2001). <i>Biološka psihologija</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap Koso-Drljević, M. i Husremović, Dž. (2022). <i>Osnove neruopsihološke procjene kognitivnih funkcija</i>. Sarajevo: Perfecta</p> <p><i>Dodatna:</i> Članci objavljeni u različitim časopisima iz oblasti neuropsihologije</p>																				

Ponašanje na nastavi

Ponašanje studenta za vrijeme nastave treba da bude usmjereno na učenje u cilju dobrobiti svih prisutnih. Studenti imaju pravo na profesionalni odnos s nastavnikom, a koji je baziran na uzajamnom povjerenju i pristojnom ponašanju ponašanju. Studenti čije ponašanje bude negativno uticalo na okruženje za učenje biće tretirani prema Pravilniku o radu Filozofskog fakulteta i Zakonu o visokom obrazovanju.

1. Student treba da ima potrebne materijale i pribor koji će se koristiti na nastavi.
2. Dozvoljeno je korištenje računara i tableta. Pregledanje pošte, socijalnih mreža i stranica nevezanih za nastavu, te korištenje mobitela tokom nastave nije dozvoljeno.

Principi istine i iskrenosti su fundamentalni za obrazovni proces i akademski integritet, stoga studenti nemaju pravo:

- dostaviti ili poslati tuđi akademski rad (seminar, esej ili bilo koji pisani rad) kao svoj
- ispunjavati, rješavati ili polagati bilo koji zadatak ili ispitni dio za drugog studenta bez adekvatne autorizacije
- dopustiti da neko drugi za njega ispunjava, rješava ili polaže bilo koji ispitni dio bez adekvatne autorizacije
- fabricirati ili falsificirati podatke istraživanja i rezultate
- plagirati radove tako što će 1) ispuštati da stavi direktne znake navoda i izvor ili 2) parafrazirati ideje ili riječi iz izvora bez adekvatnog referenciranja

Napomene

SILABUS

Odsjek	Odsjek za psihologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Psihofiziologija spavanja				
Šifra/kod	FIL PSI 366	Status (obavezni ili izborni)	Izborni	ECTS	2
Ciklus studija	Prvi	Semestar	Zimski	Ak. godina	2023./2024. 2024./2025. 2025./2026.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	položen ispit iz predmeta Biološka psihologija 2 FIL PSI 117				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr. Maida Koso-Drljević, redovna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 65 e-mail: maida.koso@ff.unsa.ba Telefon: 033 / 253 125	Termin konsultacija	Četvrtak: 09.00-14.00	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 1 sat; Seminar; 1 sat				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Unutar nastavnog predmeta obrađivat će se sljedeće teme: Zašto spavamo? Fiziološki mehanizmi spavanja i budnog stanja. Biološki ritmovi. Cirkadijurni sat. Spavanje različitih vrsta i veza sa evolucijom spavanja. Neuralni sistemi u osnovi spavanja. REM spavanje. Biološka funkcija spavanja. Poremećaji spavanja.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Sticanje znanja koja su psiholozima potrebna u praktičnom radu o spavanju, problemima spavanja i njihovom uticaju na svakodnevno funkcionisanje čovjeka.				
Ishodi učenja	Očekuje se da će studenti usvojiti teorijska znanja o mehanizmima spavanja, spoznati koja se istraživanja sprovode iz područja psihofiziologije spavanja. Studenti će naučiti kako dizajnirati i sprovesti istraživanje iz oblasti spavanja, te kako obraditi podatke i napisati znanstveni članak.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica / predavanja
Datum	
1.	Uvodno predavanje
2.	Zašto spavamo? Fiziološki mehanizmi spavanja i budnog stanja.
3.	Biološki ritmovi i cirkadijurni sat
4.	Spavanje različitih vrsta i veza s evolucijom spavanja
5.	Biološka funkcija spavanja i neuralni sistemi u osnovi spavanja
6.	REM spavanje; Sanjanje – psihoanalitički i neurokognitivni model; Poremećaji spavanja
7.	Prezentacije članaka iz područja psihofiziologije spavanja
8.	Prezentacije članaka iz područja psihofiziologije spavanja
9.	Prezentacije članaka iz područja psihofiziologije spavanja
10.	Dizajniranje istraživanja
11.	Priprema upitnika za sprovedbu istraživanja
12.	Provedba istraživanja
13.	Obrada podataka istraživanja

14.	Pisanje izvještaja na osnovu provedenog istraživanja i dobivenih podataka
15.	Završni ispit – predaja izvještaja
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Monološki/predavački metod (predavanja), interaktivna nastava, analitički i demonstracioni pristup																								
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="491 584 1449 831"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prezentacija na temu</td> <td>20</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prezentacija članka</td> <td>20</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Istraživački nacrt</td> <td>30</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Izvještaj</td> <td>30</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prezentacija na određenu dogovorenu temu • Prezentacija članka objavljenog u CC časopisu • Dizajniranje istraživačkog nacrt • Pisanje izvještaja u obliku znanstvenog članka na osnovu rezultata zajednički sprovedenog istraživanja 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prezentacija na temu	20	20	2.	Prezentacija članka	20	20	3.	Istraživački nacrt	30	30	4.	Izvještaj	30	30	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Prezentacija na temu	20	20																						
2.	Prezentacija članka	20	20																						
3.	Istraživački nacrt	30	30																						
4.	Izvještaj	30	30																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																								
Literatura	<p><i>Obavezna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Turek, F. W. (1999). <i>Regulation of Sleep and Circadian Rhythms</i>. New York, Basel: Marcel Dekker, Inc. <p><i>Dodatna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Carlson, N. R. (2000). <i>Physiology of Behavior</i>. Boston: Allyn and Bacon. • Rosenzweig, M. R., Breedlove, S. M., Leiman, A. L. (2002). <i>Biological Psychology</i>. Sunderland, Massachusetts: Sinauer Associates, Inc. 																								
Napomene	<p>Ponašanje na nastavi</p> <p>Ponašanje studenta za vrijeme nastave treba da bude usmjereno na učenje u cilju dobrobiti svih prisutnih. Studenti imaju pravo na profesionalni odnos s nastavnikom, a koji je baziran na uzajamnom povjerenju i pristojnom ponašanju ponašanju. Studenti čije ponašanje bude negativno uticalo na okruženje za učenje biće tretirani prema Pravilniku o radu Filozofskog fakulteta i Zakonu o visokom obrazovanju.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Student treba da ima potrebne materijale i pribor koji će se koristiti na nastavi. 2. Dozvoljeno je korištenje računara i tableta. Pregledanje pošte, socijalnih mreža i stranica nevezanih za nastavu, te korištenje mobitela tokom 																								

nastave nije dozvoljeno.

3. Svi studenti će imati zajednički mail koji trebaju redovno provjeravati. Studentima je strogo zabranjeno da mijenjaju šifru zajedničkog maila. Ako imate problem, obratite se predstavniku godine.
4. Nastava će se odvijati u učionici.
5. Principi istine i iskrenosti su fundamentalni za obrazovni proces i akademski integritet, stoga studenti nemaju pravo:
 - dostaviti ili poslati tuđi akademski rad (seminar, esej ili bilo koji pisani rad) kao svoj
 - nabaviti, kupovati ili prihvatiti bilo koji materijal koji sadrži pitanja ili odgovore na testovima ili provjerama znanja bez adekvatne autorizacije
 - ispunjavati, rješavati ili polagati bilo koji zadatak ili ispitni dio za drugog studenta bez adekvatne autorizacije
 - dopustiti da neko drugi za njega ispunjava, rješava ili polaže bilo koji ispitni dio bez adekvatne autorizacije
 - mijenjati, popravljati, brisati, uništavati ili na bilo koji drugi način uticati na istraživanja, radove i druge akademske produkte drugih osoba
 - fabricirati ili falsificirati podatke istraživanja i rezultate
 - pomagati drugom studentu u varanju tako što namjerno neće prijaviti situaciju akademske neiskrenosti
 - izbjegavati obaveze u timskim projektima ili prisvajati neprimjerene zasluge za naporan rad drugih studenata
 - plagirati radove tako što će 1) ispuštati da stavi direktne znake navoda i izvor ili 2) parafrazirati ideje ili riječi iz izvora bez adekvatnog referenciranja

Username (gmail): psispa

Password: spapsi2018

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Psihologija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	<i>Osnove psihologije</i>				
Šifra/kod	FIL PSI 222	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	3
Ciklus studija	I i II	Semestar	1. i 3.	Ak. godina	2022/2023. 2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	<i>Prof. dr. Sabina Alispahić</i>			
	Kontakt podaci	Kabinet: 163/II E-mail: sabina_alispahic@hotmail.com Telefon: 033 253 174	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija.	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 2 Seminar: 0		Vježbe: 0		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Šta je psihologija? Inteligencija: pokušaji definiranja inteligencije. Emocionalna i socijalna inteligencija; Motivacija: klasični pogledi na motivaciju; Emocije: izražavanje i prepoznavanje emocija; Ličnost: glavne teorije ličnosti.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je upoznati studente nastavničkih smjerova sa temeljnim obilježjima psihologije kao prirodne i društvene nauke, pri čemu je fokus na pregledu i osnovnim informacijama.				
Ishodi učenja	Studenti će nakon odslušanog kolegija znati osnovne informacije o najznačajnijim područjima psihologije te će ih moći primijeniti u svakodnevnom životu.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Uvodno predavanje i predstavljanje plana i programa nastave
2.	Šta je psihologija? Definicija i problemi psihologije
3.	Primjena pozitivne psihologije u nastavi
4.	Inteligencija
5.	Razumijevanje i pristup učenicima sa neurorazvojnim poremećajima
6.	Psihološko blagostanje nastavnika <i>*predaja seminarskog rada</i>
7.	Priprema za prvi parcijalni ispit
8.	Prvi parcijalni ispit
9.	Motivacija
10.	Emocije
11.	Ličnost
12.	Osobine ličnosti efikasnih nastavnika
13.	Psihološki aspekti e-učenja
14.	Zatvaranje semestra i evaluacija nastavnog programa
15.	Drugi parcijalni ispit
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Oblici: frontalni, grupni, rad u paru i individualni rad; Metode: metoda usmenog izlaganja, metoda razgovora, metoda kooperativnog učenja, demonstrativno-ilustrativna metoda.																																
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="416 427 1434 633"> <thead> <tr> <th></th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>20</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prvi parcijalni ispit</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Drugi parcijalni ispit</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Napomena: Provjera znanja studenata bit će organizirana u 8. i u 15. sedmici semestra. U osmoj sedmici student pristupa prvom parcijalnom ispitu; u 15. sedmici drugom parcijalnom ispitu. Sukladno Zakonu o visokom obrazovanju, prva parcijala obuhvaća gradivo obrađeno do osme nastavne sedmice; dok će drugom parcijalom biti obuhvaćeno gradivo obrađivano od devete sedmice do kraja semestra. Prema prijedlogu Odsjeka za psihologiju, student na obje parcijale mora osvojiti minimalno 55%. Student koji je zadovoljio postavljeni kriterij, uz druge oblike aktivnosti tokom semestra (na primjer, seminarski, portfolio...), završio je svoje obaveze prema nastavnom predmetu. Nastavnik formira konačnu ocjenu na temelju svih elemenata ocjenjivanja. Položen prvi parcijalni ispit <i>nije</i> preduslov za izlazak na drugi parcijalni ispit. U terminu predviđenom za Završnu provjeru znanja i/ili Popravni ispit student polaže onaj segment na kojem nije osvojio minimalno 55% (prvi ili drugi parcijalni ispit). Na završnom ispitu student može dobiti onoliko bodova koliko je predviđeno silabusom za provjeru znanja na parcijalnim ispitima. U konačnu ocjenu uračunavaju mu se i bodovi koje je zaradio tokom semestra kroz druge oblike aktivnosti. Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <table border="1" data-bbox="416 1328 1434 1760"> <thead> <tr> <th></th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Opis</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>Tokom semestra studenti individualno izrađuju seminarski rad koji se sastoji od dva dijela. Za ovu aktivnost nije predviđen prag prolaznosti od minimalno 55%.</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prvi parcijalni ispit</td> <td>Na prvom parcijalnom ispitu student polaže gradivo do 8. sedmice. Student je položio parcijalni ispit ako je postigao rezultat od minimalno 55% .</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Drugi parcijalni ispit</td> <td>Na drugom parcijalnom ispitu student polaže gradivo od 9. do 14. sedmice. Student je položio parcijalni ispit ako je postigao rezultat od minimalno 55%.</td> </tr> </tbody> </table>		Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Seminarski rad	20	20	2.	Prvi parcijalni ispit	40	40	3.	Drugi parcijalni ispit	40	40	Ukupno: 100 bodova			100%		Elementi praćenja	Opis	1.	Seminarski rad	Tokom semestra studenti individualno izrađuju seminarski rad koji se sastoji od dva dijela. Za ovu aktivnost nije predviđen prag prolaznosti od minimalno 55%.	2.	Prvi parcijalni ispit	Na prvom parcijalnom ispitu student polaže gradivo do 8. sedmice. Student je položio parcijalni ispit ako je postigao rezultat od minimalno 55% .	3.	Drugi parcijalni ispit	Na drugom parcijalnom ispitu student polaže gradivo od 9. do 14. sedmice. Student je položio parcijalni ispit ako je postigao rezultat od minimalno 55%.
	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																														
1.	Seminarski rad	20	20																														
2.	Prvi parcijalni ispit	40	40																														
3.	Drugi parcijalni ispit	40	40																														
Ukupno: 100 bodova			100%																														
	Elementi praćenja	Opis																															
1.	Seminarski rad	Tokom semestra studenti individualno izrađuju seminarski rad koji se sastoji od dva dijela. Za ovu aktivnost nije predviđen prag prolaznosti od minimalno 55%.																															
2.	Prvi parcijalni ispit	Na prvom parcijalnom ispitu student polaže gradivo do 8. sedmice. Student je položio parcijalni ispit ako je postigao rezultat od minimalno 55% .																															
3.	Drugi parcijalni ispit	Na drugom parcijalnom ispitu student polaže gradivo od 9. do 14. sedmice. Student je položio parcijalni ispit ako je postigao rezultat od minimalno 55%.																															
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p>																																

	<p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p>Obavezna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Rathus, S. A. (2001). <i>Temelji psihologije</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap, poglavlja 1, 9, 10, i 12. 2) Materijali sa nastave. <p>Dodatna</p> <p>Castle, P., & Buckler, S. (2021). <i>Psychology for teachers</i>. Sage. Castle, P., & Buckler, S. (2009). <i>How to be a successful teacher: Strategies for personal and professional development</i>. Sage.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Psihologija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Psihologija boli				
Šifra/kod	FIL PSI 361	Status (obavezni ili izborni)	Izborni	ECTS	2
Ciklus studija	I	Semestar	V	Ak. godina	2023/2024 2024/2025
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	-				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Sabina Alispahić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 163/II E-mail: sabina_alispahic@hotmail.com Telefon: 033 253 174	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija.	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 2 Seminar: 0		Vježbe: 0		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Značenje sintagme 'psihologija boli'. Teorije boli. Kontekstualne osobitosti doživljaja boli. Individualne razlike u doživljaju boli (spol, osobine ličnosti, kulturne i rasne razlike). Vrste boli. Psihološka stanja i bol. Hronična bol i psihopatologija. Psihološka procjena boli. Psihološki tretmani boli. Uloga psihologa u zdravstvenim centrima za tretman boli.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je da studenti nauče kako se psihologija, kao znanost i struka, teorijski i praktično odnosi prema doživljaju boli. Polaznici trebaju usvojiti specifična znanja o prirodi boli.				
Ishodi učenja	Studenti će savladati osnovne pojmove iz područja psihologije boli. Također će usvojiti znanja o mjerenju i tretmanu boli iz psihološke perspektive, kao i o značaju uloge psihologa u interdisciplinarnom kontekstu liječenja boli.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Predstavljanje plana i programa predavanja
2.	
3.	Bol i patnja kao mehanizmi za preživljavanje te rast i razvoj ličnosti
4.	Kako percipiramo bol (teorije o boli)
5.	Holistički pristup u tumačenju boli i patnje
6.	Komunikacija kao alat za smanjenje boli i patnje
7.	Placebo i nocebo <i>* predati kritički osvrt</i>
8.	Priprema za prvi parcijalni ispit
9.	Prvi parcijalni ispit
10.	Procjena boli
11.	Tretmani boli
12.	"Tijelo boli"
13.	Svjesnost: put ka izlasku iz bola i patnje
14.	Priprema za drugi parcijalni ispit
15.	Završna razmatranja, zaključivanje semestra i evaluacija nastave
16.	Drugi parcijalni ispit
17.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
18.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Interaktivna nastava; Radionice; Debata; Praktičan rad na terenu; Analiza studije slučaja.																																
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="443 488 1455 745"> <thead> <tr> <th>R.br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Kritički osvrt na knjigu</td> <td>20</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prvi parcijalni ispit</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Drugi parcijalni ispit</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Napomena: Provjera znanja studenata bit će organizirana u 8. i u 15. sedmici semestra. U osmoj sedmici student pristupa prvom parcijalnom ispitu; u 15. sedmici drugom parcijalnom ispitu. Sukladno Zakonu o visokom obrazovanju, prva parcijala obuhvaća gradivo obrađeno do osme nastavne sedmice; dok će drugom parcijalnom biti obuhvaćeno gradivo obrađivano od devete sedmice do kraja semestra. Prema prijedlogu Odsjeka za psihologiju, student na obje parcijale mora osvojiti minimalno 55%. Student koji je zadovoljio postavljeni kriterij, uz druge oblike aktivnosti tokom semestra završio je svoje obaveze prema nastavnom predmetu. Nastavnik formira konačnu ocjenu na temelju svih elemenata ocjenjivanja. Položen prvi parcijalni ispit <i>nije</i> preduslov za izlazak na drugi parcijalni ispit. U terminu predviđenom za Završnu provjeru znanja i/ili Popravni ispit student polaže onaj segment na kojem nije osvojio minimalno 55% (prvi ili drugi parcijalni ispit). Na završnom ispitu student može dobiti onoliko bodova koliko je predviđeno silabusom za provjeru znanja na parcijalnim ispitima. U konačnu ocjenu uračunavaju mu se i bodovi koje je zaradio tokom semestra kroz druge oblike aktivnosti. Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <table border="1" data-bbox="443 1413 1455 1921"> <thead> <tr> <th>R.br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Opis</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Kritički osvrt na knjigu</td> <td>U prvom dijelu semestra studenti trebaju napisati kritički osvrt na jednu od predloženih knjiga. Za ovu aktivnost nije predviđen prag prolaznosti od minimalno 55%.</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prvi parcijalni ispit</td> <td>Na prvom parcijalnom ispitu student polaže gradivo do 8. sedmice. Student je položio parcijalni ispit ako je postigao rezultat od minimalno 55% .</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Drugi parcijalni ispit</td> <td>Na drugom parcijalnom ispitu student polaže gradivo od 9. do 14. sedmice. Student je položio parcijalni ispit ako je postigao rezultat od minimalno 55% .</td> </tr> </tbody> </table>	R.br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Kritički osvrt na knjigu	20	20	2.	Prvi parcijalni ispit	40	40	3.	Drugi parcijalni ispit	40	40	Ukupno: 100 bodova			100%	R.br.	Elementi praćenja	Opis	1.	Kritički osvrt na knjigu	U prvom dijelu semestra studenti trebaju napisati kritički osvrt na jednu od predloženih knjiga. Za ovu aktivnost nije predviđen prag prolaznosti od minimalno 55%.	2.	Prvi parcijalni ispit	Na prvom parcijalnom ispitu student polaže gradivo do 8. sedmice. Student je položio parcijalni ispit ako je postigao rezultat od minimalno 55% .	3.	Drugi parcijalni ispit	Na drugom parcijalnom ispitu student polaže gradivo od 9. do 14. sedmice. Student je položio parcijalni ispit ako je postigao rezultat od minimalno 55% .
R.br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																														
1.	Kritički osvrt na knjigu	20	20																														
2.	Prvi parcijalni ispit	40	40																														
3.	Drugi parcijalni ispit	40	40																														
Ukupno: 100 bodova			100%																														
R.br.	Elementi praćenja	Opis																															
1.	Kritički osvrt na knjigu	U prvom dijelu semestra studenti trebaju napisati kritički osvrt na jednu od predloženih knjiga. Za ovu aktivnost nije predviđen prag prolaznosti od minimalno 55%.																															
2.	Prvi parcijalni ispit	Na prvom parcijalnom ispitu student polaže gradivo do 8. sedmice. Student je položio parcijalni ispit ako je postigao rezultat od minimalno 55% .																															
3.	Drugi parcijalni ispit	Na drugom parcijalnom ispitu student polaže gradivo od 9. do 14. sedmice. Student je položio parcijalni ispit ako je postigao rezultat od minimalno 55% .																															
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:																																

	<p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p>Obavezna</p> <p>Alispahić, S. (2016). <i>Psihologija boli</i>. Sarajevo: Filozofski fakultet (elektronska publikacija): http://www.ff-eizdavastvo.ba/Books/Psihologija_boli.pdf</p> <p>Lipton, B. H. (2006). <i>Biologija vjerovanja</i>. Zagreb: Školska knjiga, poglavlje 5.</p> <p>Tolle, E. (2004). <i>Moć sadašnjeg trenutka</i>. Beograd : Čarobna knjiga, poglavlje 2.</p> <p>Tolle, E. (2005). <i>Nova zemlja</i>. Zagreb : V.B.Z. d.o.o., poglavlja 5 i 6</p> <p>Dodatna</p> <p>Alexander, J. (2012). <i>The Hidden Psychology of Pain</i>. Bloomington: Balboa Press</p> <p>Alispahić, S. (2017). Primjena svjesne usredotočenosti (mindfulness) u tretmanu hronične boli. <i>Četvrti sarajevski dani psihologije</i>, Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Sarajevu (Zbornik radova, str. 147-158).</p> <p>Alispahić, S. i Godinjak, A. (2018). <i>(R)evolucija odnosa ljekar-pacijent</i>. Sarajevo: TDP.</p> <p>Buljan, D. (2015). <i>Konzultativno-suradna psihijatrija</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.</p> <p>Hadjistavropulos, T. i Craig, K. D. (2004). <i>Pain. Psychological Perspectives</i>. London: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.</p> <p>Huston, G. (2015). <i>PAIN. An Owner's Manual : Intimate conversations about pain</i>. Los Angeles : Teen Pain Press.</p> <p>Koprek, I. (2014). Bol — izazov i poticaj. <i>Filozofijsko–teologijski esej o boli. Obnov. život</i>, 69, 1, 71– 81.</p> <p>Mayo Clinic (2005). <i>O kroničnoj boli</i>. Praktični savjeti za aktivniji život. Zagreb: Medicinska naklada.</p> <p>Przekop, P. (2015). <i>Pobedite hronični bol. Umom protiv bola</i>. Novi Sad: Psihopolis.</p> <p>Van Griensven, H., Strong, J., i Unruh, A. (2013). <i>Pain: a textbook for health professionals</i>. Churchill Livingstone.</p> <p><u>Prijedlozi knjiga za kritički osvrt:</u></p> <p>Blekberrn, E. i Epel, E. (2017). <i>Telomere. Ključ dugovečnosti</i>. Beograd: Laguna.</p> <p>Bomon, Dž. (2013). <i>Moć praštanja</i>. Beograd: Leo commerce.</p> <p>Dalke, R. (2013). <i>Bolest kao govor duše</i>. Beograd: Laguna.</p> <p>Detlefsen, T. i Dalke, R. (2012). <i>Bolest kao put</i>. Beograd: Laguna.</p> <p>Dispenza, J. (2015). <i>Placebo ste vi</i>. Zagreb: Makronova.</p> <p>Dispenza, J. (2017). <i>Ostvari svoje neograničene sposobnosti</i>. Zagreb:</p>

Planetopija.

Dispenza, J. (2017). *Stvorite novo ja*. Beograd: Leo commerce.

Drakulić, S. (2007). *Frida ili o boli*. Zagreb: Profil proza.

Hay, L. L. i Šulc, M. L. (2013). *Sve je dobro*. Beograd : Leo commerce

Hay, L. (1984). *Kako da izlečite svoj život*. Beograd : VERBA.

Hayes, C. S. (2017). *Izađi iz svog uma u svoj život*. Banja Luka : MyBook d.o.o.

Ortner, N. (2016). *Tapkanje kao rešenje za oslobađanje od bola*. Beograd : VERBA.

Tolle, E. (2004). *Moć sadašnjeg trenutka*. Beograd : Čarobna knjiga.

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Psihologija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Psihopatologija				
Šifra/kod	FIL PSI 415	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	II	Semestar	1.	Ak. godina	2023/2024 2024/2025
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	-				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Sabina Alispahić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 163/II E-mail: sabina_alispahic@hotmail.com Telefon: 033 253 174	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija.	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 2 Seminar: 1		Vježbe: 0		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Poremećaji ličnosti; Alternativni DSM-5 model za poremećaje ličnosti; Seksualne disfunkcije; Rodna disforija; Parafilni poremećaji; Poremećaji hranjenja i jedenja; Poremećaji iz spektra shizofrenije i drugi psihotični poremećaji.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Osnovni cilj predmeta je da se studenti upoznaju s osnovnim opštim i specifičnim pitanjima istraživanja i razumijevanja psihičkih poremećaja važnih za kliničku praksu.				
Ishodi učenja	Studenti će savladati osnovne informacije o etiologiji, epidemiologiji, kliničkoj slici, dijagnostičkim kriterijima i diferencijalnoj dijagnozi o pojedinim kategorijama psiholoških poremećaja.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Predstavljanje plana i programa predavanja
2.	Zdrava vs. abnormalna ličnost
3.	Poremećaji ličnosti: etiologija, prevalencija, klinička slika i tretman Kategorijalni i alternativni DSM-5 modeli za poremećaje ličnosti
4.	Psihologija seksualnosti
5.	Seksualne disfunkcije i spolna disforija: etiologija, prevalencija, klinička slika i tretman <i>* predati kritički osvrt</i>
6.	Parafilni poremećaji: etiologija, prevalencija, klinička slika i tretman
7.	Priprema za prvi parcijalni ispit
8.	Prvi parcijalni ispit
9.	Abnormalni doživljaj hrane: kako se hranimo?
10.	Poremećaji hranjenja i jedenja: etiologija i prevalencija, klinička slika i tretman
11.	Poremećaji iz spektra shizofrenije i drugi psihotični poremećaji: etiologija, prevalencija, klinička slika i tretman
12.	Savremeni pogled na psihoze
13.	Priprema za drugi parcijalni ispit
14.	Završna razmatranja, zaključivanje semestra i evaluacija nastave
15.	Drugi parcijalni ispit
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Interaktivna nastava; Analiza studije slučaja; Igranje uloga;																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:																								
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Seminarski rad (grupni zadatak)</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Kritički osvrt na knjigu (individualni zadatak)</td> <td>20</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Prvi parcijalni ispit</td> <td>35</td> <td>35</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Drugi parcijalni ispit</td> <td>35</td> <td>35</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Seminarski rad (grupni zadatak)	10	10	2.	Kritički osvrt na knjigu (individualni zadatak)	20	20	3.	Prvi parcijalni ispit	35	35	4.	Drugi parcijalni ispit	35	35	Ukupno: 100 bodova			100%
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																					
	1.	Seminarski rad (grupni zadatak)	10	10																					
	2.	Kritički osvrt na knjigu (individualni zadatak)	20	20																					
3.	Prvi parcijalni ispit	35	35																						
4.	Drugi parcijalni ispit	35	35																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						
<p>Napomena: Provjera znanja studenata bit će organizirana u 8. i u 15. sedmici semestra. U osmoj sedmici student pristupa prvom parcijalnom ispitu; u 15. sedmici drugom parcijalnom ispitu. Sukladno Zakonu o visokom obrazovanju, prva parcijala obuhvaća gradivo obrađeno do osme nastavne sedmice; dok će drugom parcijalnom biti obuhvaćeno gradivo obrađivano od devete sedmice do kraja semestra. Prema prijedlogu Odsjeka za psihologiju, student na obje parcijale mora osvojiti minimalno 55%. Student koji je zadovoljio postavljeni kriterij, uz druge oblike aktivnosti tokom semestra (na primjer, seminarski, portfolio...), završio je svoje obaveze prema nastavnom predmetu. Nastavnik formira konačnu ocjenu na temelju svih elemenata ocjenjivanja. Položen prvi parcijalni ispit nije preduslov za izlazak na drugi parcijalni ispit. U terminu predviđenom za Završnu provjeru znanja i/ili Popravni ispit student polaže onaj segment na kojem nije osvojio minimalno 55% (prvi ili drugi parcijalni ispit). Na završnom ispitu student može dobiti onoliko bodova koliko je predviđeno silabusom za provjeru znanja na parcijalnim ispitima. U konačnu ocjenu uračunavaju mu se i bodovi koje je zaradio tokom semestra kroz druge oblike aktivnosti.</p>																									
Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Opis</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>Na seminarskoj nastavi studenti grupno kreiraju test sa pitanjima u vezi teme koju obrađuju. Za ovu aktivnost nije predviđen prag prolaznosti od minimalno 55%.</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Kritički osvrt na knjigu</td> <td>U prvom dijelu semestra studenti trebaju odabrati knjigu iz područja psihopatologije i napisati kritički osvrt. Za ovu aktivnost nije predviđen prag prolaznosti od minimalno 55%.</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Prvi parcijalni ispit</td> <td>Na prvom parcijalnom ispitu student polaže gradivo do 8. sedmice. Student je položio parcijalni ispit ako je postigao rezultat od minimalno 55% .</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Drugi parcijalni ispit</td> <td>Na drugom parcijalnom ispitu student polaže gradivo od 9. do 14. sedmice. Student je položio parcijalni ispit ako je postigao rezultat od minimalno 55% .</td> </tr> </tbody> </table>	R. br.	Elementi praćenja	Opis	1.	Seminarski rad	Na seminarskoj nastavi studenti grupno kreiraju test sa pitanjima u vezi teme koju obrađuju. Za ovu aktivnost nije predviđen prag prolaznosti od minimalno 55%.	2.	Kritički osvrt na knjigu	U prvom dijelu semestra studenti trebaju odabrati knjigu iz područja psihopatologije i napisati kritički osvrt. Za ovu aktivnost nije predviđen prag prolaznosti od minimalno 55%.	3.	Prvi parcijalni ispit	Na prvom parcijalnom ispitu student polaže gradivo do 8. sedmice. Student je položio parcijalni ispit ako je postigao rezultat od minimalno 55% .	4.	Drugi parcijalni ispit	Na drugom parcijalnom ispitu student polaže gradivo od 9. do 14. sedmice. Student je položio parcijalni ispit ako je postigao rezultat od minimalno 55% .										
R. br.	Elementi praćenja	Opis																							
1.	Seminarski rad	Na seminarskoj nastavi studenti grupno kreiraju test sa pitanjima u vezi teme koju obrađuju. Za ovu aktivnost nije predviđen prag prolaznosti od minimalno 55%.																							
2.	Kritički osvrt na knjigu	U prvom dijelu semestra studenti trebaju odabrati knjigu iz područja psihopatologije i napisati kritički osvrt. Za ovu aktivnost nije predviđen prag prolaznosti od minimalno 55%.																							
3.	Prvi parcijalni ispit	Na prvom parcijalnom ispitu student polaže gradivo do 8. sedmice. Student je položio parcijalni ispit ako je postigao rezultat od minimalno 55% .																							
4.	Drugi parcijalni ispit	Na drugom parcijalnom ispitu student polaže gradivo od 9. do 14. sedmice. Student je položio parcijalni ispit ako je postigao rezultat od minimalno 55% .																							

Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <p>Američka psihijatrijska udruga (2014). <i>Dijagnostički i statistički priručnik za duševne poremećaje (DSM 5)</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap (poglavlja Poremećaji ličnosti, Alternativni DSM-5 model za poremećaje ličnosti, Seksualne disfunkcije, Rodna disforija, Parafilni poremećaji, Poremećaji hranjenja i jedenja, i Poremećaji iz spektra shizofrenije i drugi psihotični poremećaji).</p> <p><i>Dodatna</i></p> <p>Begić, D. (2014). <i>Psihopatologija</i>. Zagreb: Medicinska naklada.</p> <p>Davison, G. C. i Neale, J. M. (1999). <i>Psihologija abnormalnog doživljavanja i ponašanja</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap (poglavlja 10, 12, 13, i 14).</p> <p>Delić, A., Hrustić, M., Perić, N. i Šabović, J. (2012). <i>Priručnik psihosocijalne intervencije za osobe obojele od shizofrenije</i>. Tuzla: Duero d.o.o.</p> <p>Dutton, K. (2012). <i>The wisdom of psychopaths</i>. Canada: Doubleday.</p> <p>Hall, W. (2012). <i>Vodič za skidanje sa psihijatrijskih lijekova: pristup smanjenja štete</i>. Sarajevo: Metanoia.</p> <p>Kecmanović, D. (1992). <i>Kako živjeti sa shizofrenim bolesnikom</i>. Sarajevo: Uniprint.</p> <p>Mason, P.T. i Kreger, R. (2003). <i>Prestanite hodati po ljuskama jajeta</i>. Zagreb: Jesenski i Turk.</p> <p>Neala Ambrosi-Randić, N. (2004). <i>Razvoj poremećaja hranjenja</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.</p> <p>Singer Kaplan, H. (2003). <i>Psihoterapija poremećaja seksualne želje: problemi spolnog funkcioniranja</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.</p> <p>Svab, D. (2014). <i>Naš mozak-to smo mi: od materice do Alhajmera</i>. Beograd: Plato.</p> <p>Treasure, J., Schmidt, U. i Van Furth, E. (2009). <i>Poremećaji ishrane</i>. Beograd: Medicinska knjiga.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	PEDAGOGIJA				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	RAZVOJNA PSIHOLOGIJA I				
Šifra/kod	FIL PSI 146	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	3
Ciklus studija	1.	Semestar	2.	Ak. godina	2023/2024 2024/2025
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	dr. Đenita Tuće, vanredni profesor			
	Kontakt podaci	Kabinet: 163 E-mail: djenita.tuce@gmail.com Telefon: 033/253-174	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	Katarina Mišetić, MA, viši asistent			
	Kontakt podaci	Kabinet: 201 E-mail: katarina.miseti@hotmail.com Telefon: 033/253-221	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja <u>2</u> ; seminar _____; vježbe <u>1</u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Studenti će kroz nastavni predmet biti upoznati s ciljevima i problemima razvojne psihologije; povijesnim temeljima i filozofskim korijenima razvojne psihologije; periodizacijom razvoja i temeljnim zakonitostima razvoja; metodologijom istraživanja razvoja i razvojnim teorijama (Freud, Erikson, Bandura, Piaget, Vigotski, Kohlberg, Bronfenbrenner).				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje i razumijevanje tradicionalnih i savremenih načela, koncepata, teorija i metoda istraživanja različitih aspekata čovjekova razvoja.				
Ishodi učenja	<p><u>Znanje:</u> Nakon odslušanog nastavnog kolegija očekuje se da će studenti ovladati razumijevanjem osnovnih razvojnih teorija, te steći znanje o određenim istraživačkim metodama u razvojnoj psihologiji.</p> <p><u>Vještine:</u> Očekuje se da će student steći uvid u poteškoće s kojima se susreću istraživači razvojnih promjena i mogućnosti njihovog otklanjanja. Također, kolegij će omogućiti sticanje uvida u isprepletenost teorija, istraživanja i učinkovitog rješavanja praktičnih pitanja vezanih uz područje razvojne psihologije.</p> <p><u>Kompetencije:</u> Očekuje se da će student steći sposobnost tumačenja relevantnih podataka unutar područja razvojne psihologije na osnovu kojih može donositi sudove o relevantnim društvenim pitanjima iz ove naučne oblasti.</p>				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica/predavanje
1.	Upoznavanje studenata sa sadržajem predmeta, literaturom, načinom rada i obavezama.
2.	Predmet, ciljevi i problemi razvojne psihologije. Temeljne zakonitosti razvoja.
3.	Povijesni temelji i filozofski korijeni razvojne psihologije. Pioniri dječije psihologije.
4.	Metoda opažanja u razvojnoj psihologiji.
5.	Razvojne teorije: teorija socijalnog učenja (Bandura).
6.	Razvojne teorije: teorija psihosocijalnog razvoja (Erikson).
7.	Razvojne teorije: teorija ekoloških sistema (Bronfenbrenner) i etološki pristup (Bowlby, Lorentz).
8.	<i>Prva provjera znanja studenata.</i>
9.	Razvojne teorije: kognitivno-razvojna teorija (Piaget) i sociokulturalna teorija (Vigotski).
10.	Razvojne teorije: teorije moralnog razvoja (Piaget, Kohlberg).
11.	Prenatalni razvoj. Faze prenatalnog razvoja.
12.	Biološki kontekst razvoja: genetski poremećaji.
13.	Teratogeni i štetni faktori u prenatalnom razvoju. Prevencija, otkrivanje i liječenje urođenih poremećaja.
14.	Novorođenče: karakteristike i značaj identifikacije određenih nepravilnosti.
15.	<i>Druga provjera znanja studenata.</i>
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Monološki/predavački metod, interaktivna nastava, praktični rad (samostalni praktični zadaci), analitički i demonstracioni pristup (prikaz i analiza video materijala).																												
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, odnosno u terminima predviđenim za završni/popravni ispit nakon završetka semestra, prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="448 551 1406 904"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Samostalni praktični zadatak 1.</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Samostalni praktični zadatak 2.</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Prva provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Druga provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završni ispit*</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <p>Sudjelovanjem u predviđenim aktivnostima na nastavi tokom semestra, te polaganjem prve i druge provjere znanja.</p> <p>Napomena:</p> <p>Provjera znanja studenata bit će organizirana u 8. i u 15. sedmici tokom semestra. U 8. sedmici student pristupa prvoj provjeri znanja, a u 15. sedmici drugoj provjeri znanja. Prva provjera znanja obuhvaća gradivo obrađeno do 8. nastavne sedmice, a druga gradivo od 9. sedmice do kraja semestra. Kriterij prolaznosti na obje provjere znanja je minimalno 55%. Student koji je zadovoljio postavljeni kriterij na obje provjere znanja, uz druge oblike aktivnosti tokom semestra, završio je svoje obaveze prema nastavnom predmetu. Nastavnik formira konačnu ocjenu na temelju svih elemenata ocjenjivanja. Student koji nije prešao prag od 55% na prvoj provjeri znanja, ne može pristupiti drugoj provjeri znanja i oba segmenta polaže u terminu predviđenom za završni i/ili popravni ispit. Student koji je položio prvu provjeru znanja u 8. sedmici, a nije ostvario prag od 55% na drugoj provjeri znanja u 15. sedmici, drugi dio gradiva polaže u terminu predviđenom za završni i/ili popravni ispit.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Samostalni praktični zadatak 1.	10	10	2.	Samostalni praktični zadatak 2.	10	10	3.	Prva provjera znanja	40	40	4.	Druga provjera znanja	40	40	5.	Završni ispit*			Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Samostalni praktični zadatak 1.	10	10																										
2.	Samostalni praktični zadatak 2.	10	10																										
3.	Prva provjera znanja	40	40																										
4.	Druga provjera znanja	40	40																										
5.	Završni ispit*																												
Ukupno: 100 bodova			100%																										
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																												

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vasta, R., Haith, M.M. i Miller, S.A. (1998). <i>Dječja psihologija</i> (određena poglavlja). Jastrebarsko: Naklada Slap. 2. Berk, L. (2008). <i>Psihologija cjeloživotnog razvoja</i> (određena poglavlja). Jastrebarsko: Naklada Slap.
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Andrilović, V. i Čudina, M. (1987). <i>Osnove opće i razvojne psihologije</i> (određena poglavlja). Zagreb: Školska knjiga. 2. Papalia, D.E. i Olds, S.E. (1992). <i>Human development</i>. McGraw Hill. 3. Clarke, A.M. i Clarke, A.D.B. (1976). <i>Rano iskustvo</i>. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. 4. Bronfenbrenner J. (1988). <i>Ekologija ljudskog razvoja</i>. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. 5. Berk, L.E. (2015). <i>Dječja razvojna psihologija</i>. Jastrebrasko: Naklada Slap 6. Hwang, P. (2000). <i>Razvojna psihologija</i> (određena poglavlja). Sarajevo: Filozofski fakultet.
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	PSIHOLOGIJA				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	PSIHOLOGIJA DJETINJSTVA I ADOLESCENCIJE				
Šifra/kod	FIL PSI 219	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	6
Ciklus studija	1.	Semestar	4.	Ak. godina	2022./23. 2023./24. 2024./25.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Položen ispit iz predmeta Uvod u razvojnu psihologiju FIL PSI 213				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	dr. Đenita Tuće, vanredni profesor			
	Kontakt podaci	Kabinet: 163 E-mail: djenita.tuce@gmail.com Telefon: 033/ 253-174	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	Katarina Mišetić, MA, viši asistent			
	Kontakt podaci	Kabinet:201 E-mail: katarina.misetiic@hotmail.com Telefon: 033- 253- 221	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 1;		vježbe 2		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Kroz nastavni predmet studenti će biti upoznati s prenatalnim i perinatalnim razvojem, motoričkim razvojem, razvojem govora i pojma o sebi, ranim socijalnim i emocionalnim razvojem, prosocijalnim i agresivnim ponašanjem, razvojem spolnih uloga, te odnosima sa vršnjacima Također, studenti će obnoviti i proširiti znanje o kognitivnom i moralnom razvoju.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje i razumijevanje tradicionalnih i savremenih načela i koncepata različitih aspekata čovjekova razvoja (tjelesni, kognitivni, socijalni i emocionalni) i njihove međuovisnosti.				
Ishodi učenja	<p><u>Znanje:</u> Očekuje se da će student ovladati razumijevanjem različitih aspekata razvoja i njihovog međuodnosa od rođenja do kraja adolescencije, te integrirati spoznaje o biološkim i okolinskim faktorima razvoja.</p> <p><u>Vještine:</u> Očekuje se da će student moći primijeniti spoznaje o normativnom razvoju u razumijevanju specifičnosti individualnog funkcioniranja.</p> <p><u>Kompetencije:</u> Očekuje se da će student moći objasniti i primijeniti metodologiju istraživanja razvoja u djetinjstvu i adolescenciji.</p>				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvodno predavanje, upoznavanje studenata sa sadržajem predmeta, literaturom, načinom rada i obavezama.
2.	Prenatalni razvoj. Faze prenatalnog razvoja.
3.	Biološki kontekst razvoja. Genetski poremećaji. Mehanizmi nasljeđivanja.
4.	Teratogeni i štetni faktori u prenatalnom razvoju. Prevencija, otkrivanje i liječenje urođenih poremećaja.
5.	Novorođenče. Karakteristike i značaj identifikacije određenih nepravilnosti. Razvoj osjetila i percepcije.
6.	Motorički razvoj.
7.	Dječiji crtež.
8.	<i>Polusemestralna provjera znanja studenata.</i>
9.	Kognitivni razvoj. Razvoj govora. Razvoj pojma o sebi.
10.	Rani socijalni i emocionalni razvoj: temperament.
11.	Rani socijalni i emocionalni razvoj: privrženost.
12.	Moralni razvoj. Prosocijalno ponašanje i agresija.
13.	Odnosi s vršnjacima.
14.	Razvoj spolnih uloga i spolno tipiziranje.
15.	Osnovna obilježja razvoja u adolescenciji: tjelesni, kognitivni i socio-emocionalni aspekti razvoja.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Monološki/predavački metod, interaktivna nastava, praktični rad (samostalni praktični zadaci), analitički i demonstracioni pristup (prikaz i analiza video materijala).																																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, odnosno u terminima predviđenim za završni/popravni ispit nakon završetka semestra, prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="443 551 1401 949"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Samostalni praktični zadatak 1</td> <td>5</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Samostalni praktični zadatak 2</td> <td>5</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Seminarska nastava</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Polusemestralna provjera znanja</td> <td>30</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završni (integralni) ispit</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>6.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>7.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>8.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <p>Sudjelovanjem u predviđenim aktivnostima na nastavi tokom semestra (samostalni praktični zadaci, seminarska nastava i polusemestralna provjera znanja), te polaganjem završnog (integralnog) ispita.</p> <p>Napomena:</p> <p>U osmoj sedmici student pristupa polusemestralnoj provjeri znanja. Bodovi koje student osvoji na polusemestralnoj provjeri znanja, kao i bodovi koje osvoji na samostalnim praktičnim zadacima i seminarskoj nastavi bit će uračunati u ukupan zbir bodova na kolegiju. Završni (integralni) ispit student polaže u predviđenim ispitnim terminima. Kriterij prolaznosti za završni ispit je 55%. Student koji je položio završni ispit i koji je, uz druge oblike aktivnosti tokom semestra, u ukupnoj strukturi bodova zadovoljio kriterij prolaznosti od 55%, završio je svoje obaveze prema nastavnom predmetu. Nastavnik formira konačnu ocjenu na temelju svih elemenata ocjenjivanja, odnosno, ukupnog broja bodova na kolegiju.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Samostalni praktični zadatak 1	5	5	2.	Samostalni praktični zadatak 2	5	5	3.	Seminarska nastava	10	10	4.	Polusemestralna provjera znanja	30	30	5.	Završni (integralni) ispit	50	50	6.				7.				8.				Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																						
1.	Samostalni praktični zadatak 1	5	5																																						
2.	Samostalni praktični zadatak 2	5	5																																						
3.	Seminarska nastava	10	10																																						
4.	Polusemestralna provjera znanja	30	30																																						
5.	Završni (integralni) ispit	50	50																																						
6.																																									
7.																																									
8.																																									
Ukupno: 100 bodova			100%																																						
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																								

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vasta, R., Haith, M. M. i Miller, S. A. (1998). <i>Dječja psihologija</i> (određena poglavlja). Jastrebarsko: Naklada Slap. 2. Berk, L. (2008). <i>Psihologija cjeloživotnog razvoja</i> (određena poglavlja). Jastrebarsko: Naklada Slap. 3. Hwang, P. i Nilsson, B. (2000). <i>Razvojna psihologija</i> (određena poglavlja). Sarajevo: Filozofski fakultet.
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Piaget, J. i Inhelder, B. (1986). <i>Intelektualni razvoj djeteta</i>. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. 2. Andrilović, V. i Čudina, M. (1987). <i>Osnove opće i razvojne psihologije</i> (određena poglavlja). Zagreb: Školska knjiga. 3. Berk, L.E. (2015). <i>Dječja razvojna psihologija</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap
Napomena	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	PEDAGOGIJA				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	RAZVOJNA PSIHOLOGIJA II				
Šifra/kod	FIL PSI 237	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	3
Ciklus studija	1.	Semestar	4.	Ak. godina	2023/2024 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Položen ispit iz predmeta Razvojna psihologija I FIL PSI 146				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	dr. Đenita Tuće, vanredni profesor			
	Kontakt podaci	Kabinet: 163 E-mail: djenita.tuce@gmail.com Telefon: 033/253-174	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija.	
Saradnik	Ime i prezime	Katarina Mišetić, MA, viši asistent			
	Kontakt podaci	Kabinet: 201 E-mail: katarina.misetice@hotmail.com Telefon: 033/253-221	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija.	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja <u>2</u> ; seminar <u>0</u> ; vježbe <u>2</u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Kroz nastavni predmet studenti će biti upoznati s motoričkim razvojem, razvojem govora i pojma o sebi, ranim socijalnim i emocionalnim razvojem, prosocijalnim i agresivnim ponašanjem, razvojem spolnih uloga, te odnosima sa vršnjacima.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje i razumijevanje tradicionalnih i savremenih načela i koncepata različitih aspekata čovjekova razvoja (tjelesni, kognitivni, socijalni i emocionalni) i njihove međuovisnosti.				
Ishodi učenja	<p><u>Znanje:</u> Očekuje se da će student ovladati razumijevanjem različitih aspekata razvoja i njihovog međudnosa od rođenja do kraja adolescencije, te integrirati spoznaje o biološkim i okolinskim faktorima razvoja.</p> <p><u>Vještine:</u> Očekuje se da će student moći primijeniti spoznaje o normativnom razvoju u razumijevanju specifičnosti individualnog funkcioniranja.</p> <p><u>Kompetencije:</u> Očekuje se da će student steći sposobnost tumačenja relevantnih podataka unutar područja razvojne psihologije na osnovu kojih može donositi sudove o relevantnim pitanjima razvoja tokom djetinjstva i adolescencije.</p>				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica/predavanje
1.	Uvodno predavanje, upoznavanje studenata sa sadržajem predmeta, literaturom, načinom rada i obavezama.
2.	Dojenačka dob, rano i srednje djetinjstvo: osnovna obilježja razvoja iz perspektive različitih razvojnih teorija.
3.	Motorički razvoj.
4.	Dječiji crtež.
5.	Kognitivni razvoj. Razvoj govora. Razvoj pojma o sebi.
6.	Rani socijalni i emocionalni razvoj: temperament.
7.	Rani socijalni i emocionalni razvoj: privrženost.
8.	<i>Prva provjera znanja studenata.</i>
9.	Moralni razvoj. Prosocijalno ponašanje i agresija.
10.	Odnosi s vršnjacima. Prijateljstvo.
11.	Razvoj spolnih uloga i spolno tipiziranje. Androginost.
12.	Osnovna obilježja razvoja u adolescenciji: tjelesni, kognitivni i socio-emocionalni aspekti razvoja.
13.	Osnovna obilježja razvoja u adolescenciji: produžena adolescencija ili odraslost u nastajanju - nova faza razvoja?
14.	Uloga roditelja u poticanju razvoja tokom djetinjstva i adolescencije.
15.	<i>Druga provjera znanja studenata.</i>
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<p>Monološki/predavački metod, interaktivna nastava, praktični rad (samostalni praktični zadaci), analitički i demonstracioni pristup (prikaz i analiza video materijala).</p>																																								
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, odnosno u terminima predviđenim za završni/popravni ispit nakon završetka semestra, prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="448 546 1401 949"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Samostalni praktični zadatak 1.</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Samostalni praktični zadatak 2.</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Prva provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Druga provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završni ispit*</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>6.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>7.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>8.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <p>Sudjelovanjem u predviđenim aktivnostima na nastavi tokom semestra, te polaganjem prve i druge provjere znanja.</p> <p>Napomena:</p> <p>Provjera znanja studenata bit će organizirana u 8. i u 15. sedmici tokom semestra. U 8. sedmici student pristupa prvoj provjeri znanja, a u 15. sedmici drugoj provjeri znanja. Prva provjera znanja obuhvaća gradivo obrađeno do 8. nastavne sedmice, a druga gradivo od 9. sedmice do kraja semestra. Kriterij prolaznosti na obje provjere znanja je minimalno 55%. Student koji je zadovoljio postavljeni kriterij na obje provjere znanja, uz druge oblike aktivnosti tokom semestra, završio je svoje obaveze prema nastavnom predmetu. Nastavnik formira konačnu ocjenu na temelju svih elemenata ocjenjivanja. Student koji nije prešao prag od 55% na prvoj provjeri znanja, ne može pristupiti drugoj provjeri znanja i oba segmenta polaže u terminu predviđenom za završni i/ili popravni ispit. Student koji je položio prvu provjeru znanja u 8. sedmici, a nije ostvario prag od 55% na drugoj provjeri znanja u 15. sedmici, drugi dio gradiva polaže u terminu predviđenom za završni i/ili popravni ispit.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Samostalni praktični zadatak 1.	10	10	2.	Samostalni praktični zadatak 2.	10	10	3.	Prva provjera znanja	40	40	4.	Druga provjera znanja	40	40	5.	Završni ispit*			6.				7.				8.				Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																						
1.	Samostalni praktični zadatak 1.	10	10																																						
2.	Samostalni praktični zadatak 2.	10	10																																						
3.	Prva provjera znanja	40	40																																						
4.	Druga provjera znanja	40	40																																						
5.	Završni ispit*																																								
6.																																									
7.																																									
8.																																									
Ukupno: 100 bodova			100%																																						
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																								

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vasta, R., Haith, M. M. i Miller, S. A. (1998). <i>Dječja psihologija</i> (određena poglavlja). Jastrebarsko: Naklada Slap. 2. Berk, L. (2008). <i>Psihologija cjeloživotnog razvoja</i> (određena poglavlja). Jastrebarsko: Naklada Slap.
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Berk, L.E. (2015). <i>Dječja razvojna psihologija</i>. Jastrebrasko: Naklada Slap 2. Hwang, P. i Nilsson, B. (2000). <i>Razvojna psihologija</i> (određena poglavlja). Sarajevo: Filozofski fakultet. 3. Piaget, J. i Inhelder, B. (1986). <i>Intelektualni razvoj djeteta</i>. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. 4. Andrilović, V. i Čudina, M. (1987). <i>Osnove opće i razvojne psihologije</i> (određena poglavlja). Zagreb: Školska knjiga.

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	PSIHOLOGIJA				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	PSIHOLOGIJA ODRASLE DOBI I STARENJA				
Šifra/kod	FIL PSI 312	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	1.	Semestar	5.	Ak. godina	2023./24. 2024./25.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Položen ispit iz predmeta FIL PSI 219 Psihologija djetinjstva i adolescencije.				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Đenita Tuće			
	Kontakt podaci	Kabinet: 163 E-mail: djenita.tuce@gmail.com Telefon: 033/ 253-174	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime	Katarina Mišetić, MA, viši asistent			
	Kontakt podaci	Kabinet:201 E-mail:katarina.miseti1@gmail.com Telefon: 033- 253- 221	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja <u>2</u> ; seminar <u>0</u> ; vježbe <u>1</u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Studenti će kroz nastavni predmet biti upoznati s osnovnim pojmovima i periodizacijom razvoja u odrasloj dobi; razvojnim zadacima u odrasloj i srednjoj dobi; biološkim tumačenjem starenja i promjenama u odrasloj dobi, kao i psihičkim razvojem u odrasloj dobi, te socijalnim vidovima razvoja u odrasloj dobi. Kroz nastavni kolegij bit će obrađene i osnovne psihološke teorije razvoja u odrasloj dobi kao i socijalni i zdravstveni problemi u odrasloj dobi.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Obezbijediti znanstveni kontekst za razumijevanje razvoja u odrasloj dobi. Upoznavanje studenata s razvojnim teorijama i istraživanjima o dobno povezanim promjenama u fizičkom, senzornom, kognitivnom, emocionalnom i socijalnom funkcioniranju u razdoblju odrasle dobi i starosti u kontekstu biopsihosocijalnog modela razvoja. Istanje kompleksnosti procesa starenja i specifičnosti funkcioniranja odraslih osoba.				
Ishodi učenja	<p>Znanje: Nakon odslušanog nastavnog kolegija očekuje se da će student ovladati razumijevanjem snaga i nedostataka razvojnih teorija; steći spoznaje o promjenama u različitim aspektima funkcioniranja u razdoblju odrasle dobi i starosti, kao i spoznaje o kompleksnosti procesa starenja i specifičnosti funkcioniranja odraslih osoba.</p> <p>Vještine: Očekuje se da će student moći primijeniti spoznaje o normativnom razvoju u razumijevanju specifičnosti individualnog funkcioniranja u odrasloj i starijoj životnoj dobi.</p> <p>Kompetencije: Očekuje se da će student moći objasniti i primijeniti metodologiju istraživanja razvoja u odrasloj i starijoj životnoj dobi.</p>				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica/predavanje
1.	Upoznavanje studenata sa sadržajem predmeta, literaturom, načinom rada i obavezama.
2.	Razvoj u odrasloj dobi i starenje. Teorije razvoja odraslih.
3.	Uobičajena vjerovanja o starenju.
4.	Metodologija istraživanja razvoja odraslih i starenja.
5.	Mlađa odrasla dob: neovisnost naspram prisnosti.
6.	Srednje godine: generativnost i odgovornost.
7.	Kasna odrasla dob: postignuća u starosti.
8.	<i>Polusemestralna provjera znanja studenata.</i>
9.	Obitelj: odnosi međuovisnosti.
10.	Razvod braka.
11.	Izbor zanimanja i razvoj karijere. Umirovljenje.
12.	Promjene u ličnosti, emocijama, raspoloženju i socijalnim odnosima u starosti.
13.	Promjene u kognitivnom funkcioniranju u starijoj životnoj dobi.
14.	Smrt i suočavanje sa smrću.
15.	Palijativna skrb: hospicij.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Monološki/predavački metod, interaktivna nastava, praktični rad (samostalni praktični zadaci), analitički i demonstracioni pristup (prikaz i analiza video materijala).																																
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="454 427 1465 792"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Samostalni praktični zadatak.</td> <td>20</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Polusemestralna provjera znanja.</td> <td>30</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni (integralni) ispit.</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>6.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <p>Sudjelovanjem u predviđenim aktivnostima na nastavi tokom semestra (samostalni praktični zadatak i polusemestralna provjera znanja), te polaganjem završnog (integralnog) ispita.</p> <p>Napomena:</p> <p>U osmoj sedmici student pristupa polusemestralnoj provjeri znanja. Bodovi koje student osvoji na polusemestralnoj provjeri znanja, kao i bodovi koje osvoji na samostalnom praktičnom zadatku bit će uračunati u ukupan zbir bodova na kolegiju. Završni (integralni) ispit student polaže u predviđenim ispitnim terminima. Kriterij prolaznosti za završni ispit je 55%. Student koji je položio završni ispit i koji je, uz druge oblike aktivnosti tokom semestra, u ukupnoj strukturi bodova zadovoljio kriterij prolaznosti od 55%, završio je svoje obaveze prema nastavnom predmetu. Nastavnik formira konačnu ocjenu na temelju svih elemenata ocjenjivanja, odnosno, ukupnog broja bodova na kolegiju.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Samostalni praktični zadatak.	20	20	2.	Polusemestralna provjera znanja.	30	30	3.	Završni (integralni) ispit.	50	50	4.				5.				6.				Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																														
1.	Samostalni praktični zadatak.	20	20																														
2.	Polusemestralna provjera znanja.	30	30																														
3.	Završni (integralni) ispit.	50	50																														
4.																																	
5.																																	
6.																																	
Ukupno: 100 bodova			100%																														
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Despot Lučanin, J. (2022). <i>Psihologija starenja: izazovi i prilagodba</i> (određena poglavlja). Jastrebarsko: Naklada Slap. Schaie, K.W. i Willis, S.L. (2001). <i>Psihologija odrasle dobi i starenja</i> (određena poglavlja). Jastrebarsko: Naklada Slap. Berk, L. (2008). <i>Psihologija cjeloživotnog razvoja</i> (određena poglavlja). Jastrebarsko: Naklada Slap. 																																

	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Birren, J.E. i Schaie, K.W. (1996). <i>Handbook of the Psychology of Aging</i>. New York: John Wiley and sons. 2. Smiljanić, V. (1979). <i>Psihologija starenja</i>. Beograd: Nolit. 3. Pečjak, V. (2001). <i>Psihologija treće životne dobi</i>. Zagreb: Naklada Prosvjeta 4. Bee, H.L. i Bjorklund, B. (2004). <i>The Journey of Adulthood</i>. (5th Ed). New Jersey: Prentice Hall. 5. Lacković-Grgin, K., Čubela Adorić, V. (2006). <i>Odabrane teme iz psihologije odraslih</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap. 6. Stefanović Stanojlović, T. (2011). <i>Afektivna vezanost: razvoj, modaliteti i procena</i>. Niš: Filozofski fakultet
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	PSIHOLOGIJA				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Zdravstvena psihologija				
Šifra/kod	FIL PSI 321	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	I ciklus	Semestar	VI	Ak. godina	2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	/				
Jezik izvođenja nastave	B/H/S				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Amela Dautbegović			
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 128 E-mail: amidzicamela@yahoo.com Telefon: 033/253-152	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar _____; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Definicija zdravstvene psihologije. Biopsihosocijalni model zdravlja i bolesti. Komunikacija u zdravstvu: interakcija bolesnik – zdravstveni radnici – okolina. Psihološke teškoće bolesnika u bolnici (djeca, odrasli). Psihičke reakcije na bolest. Psihološki aspekti hroničnih i neizlječivih bolesti (kardiovaskularne bolesti, dijabetes, SIDA, maligna oboljenja itd.). Gubitak i tugovanje. Rad zdravstvenog psihologa u području pedijatrije, dermatologije, kardiologije, onkologije, endokrinologije, neurohirurgije. Istraživačke i edukacijske aktivnosti zdravstvenih psihologa. Zdravstvena psihologija i mogućnost preventivnih aktivnosti (promjena životnog stila i štetnih životnih navika kao oblik prevencije).				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	<ul style="list-style-type: none">- Upoznavanje s osnovnim pojmovima iz područja Zdravstvene psihologije te modelima zdravlja i bolesti u psihologiji.- Razumijevanje ključnih obilježja i značajnosti kvalitetne komunikacije u interakciji pacijent - zdravstveni radnici - okolina.- Usvajanje znanja o mogućim psihološkim teškoćama hospitaliziranih pacijenata i psihičkim reakcijama na bolest.- Razumijevanje odnosa stresa i tjelesnog zdravlja.- Upoznavanje sa programima psihosocijalne rehabilitacije djece i odraslih s tjelesnim invaliditetom i psihološkim aspektima hroničnih i neizlječivih bolesti.- Prepoznavanje i razumijevanje prirode teškoća i problema koji se javljaju u trećoj životnoj dobi.- Upoznavanje sa psihološkim reakcijama na smrt i gubitak bliske osobe.- Poznavanje osnovnih područja rada zdravstvenih psihologa i primjena usvojenih temeljnih znanja i vještina u radu sa bolesnicima.				

Ishodi učenja	<p>Znanje: <i>Studenti će nakon uspješno odslušane nastave i položenog ispita znati opisati temeljne pojmove iz područja Zdravstvene psihologije. Također će usvojiti spoznaje o ključnim elementima uspješne komunikacije između pacijenata i zdravstvenih radnika te faktorima koji imaju uticaj na unapređenje zdravlja i razvoj bolesti. Razlikovat će programe psihosocijalne rehabilitacije i znat će objasniti ulogu i značaj psihološke podrške u procesu liječenja i rehabilitacije. Poznavat će i osnovna područja rada zdravstvenih psihologa.</i></p> <p>Vještine: <i>Studenti će nakon uspješno odslušane nastave i položenog ispita moći razjasniti na koji način psihički faktori utiču na zdravlje i bolest te kako bolest i tjelesne smetnje utiču na razvoj psihičkih problema. Također će biti u mogućnosti prepoznati koji su osnovni problemi i poteškoće u komunikaciji stručnjaka sa starijim osobama smještenim u ustanovama za trajni smještaj. Moći će objasniti i primijeniti osnovna načela u procesu pružanja podrške bolesnicima kada je u pitanju psihosocijalna rehabilitacija. Biće osposobljeni da adekvatno reagiraju kada se susretnu sa različitim psihološkim reakcijama osoba koje su doživjele gubitak člana porodice.</i></p> <p>Kompetencije: <i>Studenti će nakon uspješno odslušane nastave i položenog ispita biti osposobljeni primijeniti psihološke metode i tehnike u očuvanju zdravlja, liječenju i rehabilitaciji bolesti. Očekuje se da uspješno integriraju i primjenjuju stečeno znanje pri pripremi i realizaciji preventivnih zdravstvenih programa te programa usmjerenih na psihosocijalnu rehabilitaciju pacijenata.</i></p>

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Uvodno predavanje: Definicija Zdravstvene psihologije
2.	Modeli zdravlja i bolesti u psihologiji (Biopsihosocijalni model)
3.	Komunikacija u zdravstvu: interakcija bolesnik – zdravstveni radnici – okolina
4.	Psihološke teškoće bolesnika u bolnici
5.	Stres i tjelesno zdravlje
6.	Programi psihosocijalne rehabilitacije djece i odraslih sa tjelesnim invaliditetom
7.	Psihičke reakcije na bolest
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	Psihološki aspekti hroničnih i neizlječivih bolesti
10.	Zdravstvena psihologija i problemi starenja (realizacija predavanja u Gerontološkom centru)
11.	Psihološke reakcije porodice na smrt i gubitak bliske osobe
12.	Zdravstvena psihologija i mogućnost preventivnih aktivnosti (promjena životnog stila i štetnih životnih navika kao oblik prevencije)

13.	Istraživačke i edukacijske aktivnosti zdravstvenih psihologa
14.	Rad zdravstvenog psihologa u području medicinskih disciplina
15.	<u>II polusemestralna provjera znanja studenata</u>
16.	
	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Vježbe	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Vježba nije predviđena za uvodnu temu
2.	Diskusija na temu: Perspektive zdravstvene psihologije (psihologija u osnovnim područjima zdravstvene djelatnosti)
3.	Komunikacija sa hronično bolesnom djecom i roditeljima hronično bolesne djece
4.	Programi za ublažavanje psiholoških teškoća kod pojedinaca koji se suočavaju sa hroničnim oboljenjima i bolničkim liječenjem/hospitalizacijom (rad studenata u grupi, pisanje izvještaja i priprema prezentacije)
5.	Prezentiranje programa za ublažavanje psiholoških poteškoća pacijenata oboljelih od hroničnih bolesti
6.	Suočavanje sa traumatskim iskustvima u dječijoj dobi
7.	Tjelesni nedostaci i tjelesne ozljede – psihičke reakcije na gubitak tjelesnih funkcija (rad u grupi)
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Psihološki aspekti hroničnih i neizlječivih bolesti: intervencija psihologa (rad u grupi)
10.	Komunikacija sa starijim osobama smještenim u ustanovama za trajni smještaj (terenske vježbe – posjeta ustanovi za trajni smještaj osoba treće životne dobi)
11.	Psihološke reakcije na gubitak bliskih osoba (radionica)
12.	Kreiranje programa primarne prevencije: promjena životnog stila i štetnih životnih navika (rad u grupi)
13.	Prezentacija programa primarne prevencije: promjena životnog stila i štetnih životnih navika

14.	Rad zdravstvenog psihologa (primjeri iz prakse)
15.	II polusestrialna provjera znanja studenata
16.	
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Frontalna nastava, rad u grupi, rad u paru, individualni rad.																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Izvještaj (Zdravstvena psihologija i mogućnosti preventivnih aktivnosti)</td> <td></td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Prvi parcijalni ispit</td> <td></td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Drugi parcijalni ispit</td> <td></td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završni ispit</td> <td></td> <td>0*</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: _____ bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Izvještaj (Zdravstvena psihologija i mogućnosti preventivnih aktivnosti)		20	3.	Prvi parcijalni ispit		40	4.	Drugi parcijalni ispit		40	5.	Završni ispit		0*	Ukupno: _____ bodova			100%
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																					
1.	Izvještaj (Zdravstvena psihologija i mogućnosti preventivnih aktivnosti)		20																						
3.	Prvi parcijalni ispit		40																						
4.	Drugi parcijalni ispit		40																						
5.	Završni ispit		0*																						
Ukupno: _____ bodova			100%																						
	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izvještaj • Dva parcijalna ispita • Završni ispit kojem pristupaju studenti koji nisu završili obaveze s 15-om sedmicom. <p>*Napomena: Provjera znanja studenata će biti organizirana kroz pismeno ispitivanje u 8. i 15. sedmici tokom semestra. U osmoj sedmici će studenti moći pristupiti prvom parcijalnom ispitu, a u petnaestoj sedmici drugom parcijalnom ispitu. U skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju prva parcijala (polusestrialna provjera znanja) obuhvata gradivo obrađeno do osme nastavne sedmice, dok će drugom parcijalom (druga polusestrialna provjera znanja) biti obuhvaćeno gradivo koje je obrađeno od devete sedmice do kraja semestra. U skladu sa prijedlogom Odsjeka za psihologiju student je obavezan na obje parcijale osvojiti minimalno 55% na testu kako bi položio test i imao mogućnost osvojiti procente određene silabusom. Student koji je zadovoljio navedeni kriterij, uz druge oblike aktivnosti, tj. elemente praćenja (izvještaji) završio je svoje obaveze u okviru ovog nastavnog predmeta. Nastavnik formira konačnu ocjenu uzimajući u obzir sve elemente</p>																								

	<p>ocjenjivanja. Student koji nije zadovoljio kriterij od 55% na prvom parcijalnom ispitu ne može pristupiti drugom parcijalnom ispitu i oba segmenta polaže u terminu predviđenom za završnu provjeru znanja i/ili popravni ispit. Na završnom ili popravnom ispitu student može dobiti onoliki postotak koliko je predviđeno silabusom za provjeru znanja na parcijalnim ispitima. Pri formiranju konačne ocjene mu se uzimaju u obzir i bodovi koje je kroz ostale aktivnosti postigao tokom semestra.</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Havelka, M. (ur.) (2002). <i>Zdravstvena psihologija</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap. 2. Taylor, S. E. (1995). <i>Health Psychology</i>. Third edition (odabrana poglavlja) McGraw-Hill, Inc. 3. Despot Lučanin, J. (2022). <i>Psihologija starenja: izazovi i prilagodba</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.
	<p><i>Dodatna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ogden, J. (2004). <i>Health Psychology: A Textbook</i> (odabrana poglavlja). Berkshire: Open University Press, McGraw-Hill Education. 2. Sarafino, E. P. (2006). <i>Health Psychology: Biopsychosocial Interactions</i> (odabrana poglavlja). New York: John Wiley & Sons. 3. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike.
Napomene	

A. Dautbegović

SYLLABUS

Odsjek	PSIHOLOGIJA				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Psihološke krizne intervencije				
Šifra/kod	FIL PSI 467	Status (obavezni ili izborni)	Izborni	ECTS	4
Ciklus studija	II ciklus	Semestar	II	Ak. godina	2023/2024 2024/2025
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	/				
Jezik izvođenja nastave	B/H/S				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Amela Dautbegović			
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 128 E-mail: amidzicamela@yahoo.com Telefon: 033/253-152	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 1; seminar 1; vježbe _____;				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Definicija psihološke krizne intervencije. Traumatski događaji. Krizni događaji i kriza kao psihičko stanje. Karakteristike i specifičnosti psiholoških kriznih intervencija. Krugovi ugroženosti ili ranjivosti. Planiranje i provedba kriznih intervencija na razini organizacije/ustanove. Planiranje i provedba kriznih intervencija na razini lokalne zajednice. Sažeta psihološka integracija traume: skupni i individualni razgovori. Krizne intervencije u školi. Vještine potrebne za savjetodavni rad s ljudima u kriznim situacijama. Rizici i poteškoće sa kojima se suočavaju pomagači. Procjena uspješnosti kriznih intervencija.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	<ul style="list-style-type: none">- Upoznavanje sa osnovnim ciljevima i načelima psiholoških kriznih intervencija;- Poznavanje načina pripreme i realizacije psiholoških kriznih intervencija;- Razumijevanje specifičnih koraka u procesu planiranja psihološke intervencije i načina utvrđivanja pojedinaca i/ili skupina ugroženosti;- Razumijevanje elementarnih postupaka u radu sa osobama koje se nalaze u kriznim situacijama;- Poznavanje rizika i poteškoća sa kojima se suočavaju pomagači;- Primjena usvojenih temeljnih znanja za procjenu djelotvornosti psihološke prve pomoći.				
Ishodi učenja	Znanje: <i>Studenti će nakon uspješno odslušane nastave, realiziranih zadataka i položenog ispita znati opisati koja su osnovna načela psiholoških kriznih intervencija te objasniti način pripreme i njihove realizacije. Razlikovat će opće i posebne ciljeve psiholoških intervencija u krizi. Znat će objasniti rizike i poteškoće sa kojima se suočavaju pomagači tokom i nakon pružanja pomoći osobama koje su doživjele traumatsko iskustvo.</i>				

Vještine: *Studenti će nakon uspješno odslušane nastave, realiziranih zadataka i položenog ispita moći planirati korake u procesu pripreme psihološke krizne intervencije i poznavat će način utvrđivanja pojedinaca i/ili skupina ugroženosti (kako utvrditi tzv. krugove ranjivosti). Moći će reproducirati i primijeniti elementarne postupke i vještine koje savjetovatelj treba koristiti u svom radu sa osobama koje se nalaze u kriznim situacijama.*

Kompetencije: *Studenti će nakon uspješno odslušane nastave, realiziranih zadataka i položenog ispita biti osposobljeni participirati u pripremi i realizaciji psiholoških kriznih intervencija u skladu sa svojim kompetencijama. Očekuje se da će primjenjujući stečena znanja i vještine moći kritički procijeniti djelotvornost psihološke prve pomoći, razmatrajući kvalitete i manjkavosti pojedinih kriznih intervencija.*

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Uvodno predavanje: Definicija psihološke krizne intervencije
2.	Traumatski događaji
3.	Krizni događaji i kriza kao psihičko stanje
4.	Karakteristike i specifičnosti psiholoških kriznih intervencija
5.	Krugovi ugroženosti ili ranjivosti
6.	Planiranje i provedba kriznih intervencija na razini organizacije/ustanove
7.	Planiranje i provedba kriznih intervencija na razini lokalne zajednice
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Sažeta psihološka integracija traume: skupni i individualni razgovori
10.	Krizne intervencije u školi
11.	Protokoli za postupanje u kriznim situacijama – gostovanje stručnjaka iz prakse
12.	Vještine potrebne za savjetodavni rad sa ljudima u kriznim situacijama
13.	Rizici i poteškoće sa kojima se suočavaju pomagači
14.	Procjena uspješnosti kriznih intervencija
15.	II polusemestralna provjera znanja studenata
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Frontalni oblik nastave, rad u manjim i većim grupama, diskusija i individualni rad.																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Seminarska nastava</td> <td></td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Prvi parcijalni ispit</td> <td></td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Drugi parcijalni ispit</td> <td></td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završni ispit</td> <td></td> <td>0*</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: _____bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seminarska nastava • Dva parcijalna ispita • Završni ispit kojem pristupaju studenti koji nisu završili obaveze s 15-om sedmicom. <p>*Napomena: Provjera znanja studenata će biti organizirana kroz pismeno ispitivanje u 8. i 15. sedmici tokom semestra. U osmoj sedmici će studenti moći pristupiti prvom parcijalnom ispitu, a u petnaestoj sedmici drugom parcijalnom ispitu. U skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju prva parcijala (polusemestralna provjera znanja) obuhvata gradivo obrađeno do osme nastavne sedmice, dok će drugom parcijalom (druga polusemestralna provjera znanja) biti obuhvaćeno gradivo koje je obrađeno od devete sedmice do kraja semestra. U skladu sa prijedlogom Odsjeka za psihologiju student je obavezan na obje parcijale osvojiti minimalno 55% na testu kako bi položio test i imao mogućnost osvojiti procenete određene silabusom. Student koji je zadovoljio navedeni kriterij, uz druge oblike aktivnosti, tj. elemente praćenja završio je svoje obaveze u okviru ovog nastavnog predmeta. Nastavnik formira konačnu ocjenu uzimajući u obzir sve elemente ocjenjivanja. Student koji nije zadovoljio kriterij od 55% na prvom parcijalnom ispitu ne može pristupiti drugom parcijalnom ispitu i oba segmenta polaže u terminu predviđenom za završnu provjeru znanja i/ili popravni ispit. Na završnom ili popravnom ispitu student može dobiti onoliki postotak koliko je predviđeno silabusom za provjeru znanja na parcijalnim ispitima. Pri formiranju konačne ocjene mu se uzimaju u obzir i bodovi koje je kroz ostale aktivnosti postigao tokom semestra.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Seminarska nastava		20	3.	Prvi parcijalni ispit		40	4.	Drugi parcijalni ispit		40	5.	Završni ispit		0*	Ukupno: _____bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Seminarska nastava		20																						
3.	Prvi parcijalni ispit		40																						
4.	Drugi parcijalni ispit		40																						
5.	Završni ispit		0*																						
Ukupno: _____bodova			100%																						

Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Arambašić, L. (ur.) (2000). Psihološke krizne intervencije. Društvo za psihološku pomoć: Zagreb. 2. Arambašić, L. (2012). Psihološka prva pomoć nakon kriznih događaja: vodič kroz psihološke krizne intervencije u zajednici. Naklada Slap: Jastrebarsko. 3. Dattilio, F. M. i Freeman, A. (2011). Kognitivno-bihevioralne strategije u kriznim intervencijama. Naklada Slap: Jastrebarsko. <p><i>Dodatna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike
Napomene	

A. Dautbegović

SILABUS

Odsjek	Odsjek za psihologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	KOGNITIVNA PSIHOLOGIJA 2				
Šifra/kod	FIL PSI 212	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	6
Ciklus studija	I	Semestar	III	Akadska godina	2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Kognitivna psihologija 1				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr. sc Mirna Marković, docent			
	Kontakt podaci	Kabinet: 106 E-mail: mirna.markovic@ff.unsa.ba Telefon: 253 144	Termin konsultacija	Ponedjeljak: 10:00 -13:00 Utorak: 12.00 - 14.00	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci		Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja 2; seminar 1; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru ovog kolegija obrađuje se sljedeće gradivo: <ul style="list-style-type: none">• Jezik: priroda i usvajanje. Jezik u kontekstu.• Mišljenje.• Rješavanje problema. Teorije i modeli procesa rješavanja problema.• Ekspertnost. Teorije ekspertnosti.• Kreativno mišljenje. Inovativnost.• Prosuđivanje i donošenje odluka.• Deduktivno i induktivno rezoniranje.• Metakognicija.• Naučno mišljenje i rezoniranje.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje studenata sa osnovnim kognitivnim procesima u reprezentaciji i organizaciji znanja, mišljenju, rješavanju problema, ekspertnosti, kreativnosti, odlučivanju i rezoniranju, kao i sa teorijama i modelima koji ih objašnjavaju te metodologijom naučnih istraživanja koja se koriste u njihovom izučavanju. Stjecanje znanja neophodnih za praćenje drugih kolegija i osposobljavanje studenata za samostalno praćenje novih dostignuća iz nevedenih oblasti kognitivne psihologije.				

Ishodi učenja	<p>Znanje: Opisati načine reprezentacije i organizacije znanja. Usporediti različite teorije usvajanja jezika i objasniti osnovna obilježja jezičnog procesiranja. Objasniti osnovne koncepte mišljenja. Znanje o vrstama problema i procesu rješavanja problema. Analizirati proces rješavanja problema. Razumijevanje ekspertnosti. Znanje o kreativnom mišljenju. Primijeniti osnovne principe logike i teorije vjerojatnosti na jednostavne zadatke. Objasniti kako heuristike mogu dovesti do pogrešnih zaključaka i odluka. Objasniti vlastite metakognitivne procese. Analizirati metodološke aspekte istraživanja iz kognitivne psihologije. Objasniti naučno mišljenje i rezoniranje.</p> <p>Vještine: Samostalna primjena znanja iz navedenih tematskih jedinica u razumijevanju i objašnjenju različitih fenomena ljudske kognicije.</p> <p>Kompetencije: Osposobljavanje studenata za praćenje drugih kolegija kao i za samostalno praćenje novih dostignuća iz nevedenih oblasti. Očekuje se da će studenti biti u stanju definisati hipoteze za bazične i primijenjenje istraživačke probleme iz domena kognitivne psihologije te primijeniti odgovarajuću metodologiju istraživanja za njihovo testiranje.</p>
---------------	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Orijentacijski susret.
2.	
3.	Jezik.
4.	
5.	Rješavanje problema.
6.	
7.	Teorije i modeli procesa rješavanja problema.
8.	
9.	Ekspertnost. Teorije ekspertnosti. Kreativnost.
10.	
11.	Konceptualno znanje.
12.	
13.	Znanje, mišljenje, razumijevanje.
14.	
15.	Prva polusestrialna provjera znanja studenata
16.	
17.	Mišljenje. Vrste mišljenja. Normativni, deskriptivni i preskriptivni modeli.
18.	
19.	Prosudivanje i donošenje odluka (I dio)
20.	
21.	Prosudivanje i donošenje odluka (II dio)
22.	
23.	Deduktivno i induktivno rezoniranje.
24.	
25.	Racionalno mišljenje. Metakognicija.
26.	
27.	Naučno mišljenje i rezoniranje.
28.	
29.	Završna razmatranja i evaluacija gradiva.
30.	
31.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
32.	
33.	Završni ispit
34.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Monološki/predavački metod (predavanja); interaktivna nastava; analitički i demonstracioni pristup; rad u parovima; diskusije u malim i velikim grupama; kooperativno učenje.																																												
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta/ice se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="456 544 1417 1016"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>5</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost na seminarskoj nastavi (timski projektni zadatak)</td> <td>15</td> <td>15</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralna provjera znanja</td> <td>30</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td></td> <td>50</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno:</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti/ice postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost na nastavi (5%) <ul style="list-style-type: none"> ○ Student/ica može ostvariti dodatne bodove kroz učešće u istraživanju i istaknutu aktivnost u nastavi . • Aktivnost na seminarskoj nastavi (timski projektni zadatak) (15%) <ul style="list-style-type: none"> ○ U skladu sa uputama dobivenim na nastavi, studenti rade na projektnom zadatku u okviru teme koju sami delegiraju ili u saradnji sa predmetnim nastavnikom. Finalizacija ove aktivnosti se očituje u pripremi i predaji pisanog izvještaja koji se, u skladu sa unaprijed dogovorenim terminom, prezentira pred auditorijem. • Polusemestralna provjera znanja (30%) • Završni ispit (50%) – integralni ispit <p>U osmoj sedmici studenti pristupaju polusemestralnoj provjeri znanja, a osvojeni bodovi se računavaju u ukupan zbir bodova na kolegiju. Uslov za položen nastavni kolegij je položen završni ispit u okviru kojeg student/ica mora zadovoljiti kriterij prolaznosti od 55%. Uz položen završni ispit, bodovima ostvarenim na ispitu pridružuju se bodovi ostvareni u ostalim segmentima aktivnosti do formiranja konačne ocjene. Dakle, nastavnik formira konačnu ocjenu na temelju svih elemenata ocjenjivanja. Studenti koji su položili završni ispit i koji su, uz druge oblike aktivnosti tokom semestra, u ukupnoj strukturi bodova zadovoljili kriterij prolaznosti od 55%, završili su svoje obaveze prema nastavnom kolegiju.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost na nastavi	5	5	2.	Aktivnost na seminarskoj nastavi (timski projektni zadatak)	15	15	3.	Polusemestralna provjera znanja	30	30	4.	Završni ispit		50																					Ukupno:			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																										
1.	Aktivnost na nastavi	5	5																																										
2.	Aktivnost na seminarskoj nastavi (timski projektni zadatak)	15	15																																										
3.	Polusemestralna provjera znanja	30	30																																										
4.	Završni ispit		50																																										
Ukupno:			100%																																										
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:																																												

	<p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p>Obavezna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sternberg, R. J. (2005). <i>Kognitivna psihologija</i>. Jastrebarsko
	<p>Dodatna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kostić, A. (2010). <i>Kognitivna psihologija</i>. Beograd: Zavod za udžbenike. • Anderson, J.R. (2005). <i>Cognitive psychology and its implication (6th ed)</i>. Word Publisher, New York. • Gobet, F., Chassy, P. I Bilalić, M. (2011). <i>Foundations of cognitive psychology</i>. The McGraw-Hill Companies, London. • Goldstein, E. B. (2014). <i>Cognitive psychology: Connecting mind, research and everyday experience</i>. Nelson Education. • Baron, J. (2000). <i>Thinking and deciding</i>. Cambridge University Press. • Ostala literatura i radovi iz tekuće znanstvene i stručne periodike
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	PSIHOLOGIJA				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	ODABIR I RAZVOJ OSOBLJA				
Šifra/kod	FIL-PSI-412	Status (obavezni ili izborni)	OBAVEZNI	ECTS	6
Ciklus studija	II	Semestar	II	Ak. godina	2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	NEMA				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	Doc.dr. Mirna Marković			
	Kontakt podaci	Kabinet: 106 Email: mirna.markovic@ff.unsa.ba mirna.markovicpsi@gmail.com Telefon: 033 253 144	Termin konsultacija	Ponedjeljak: 10.00 - 12.00 Srijeda: 13.00 - 14.00 Četvrtak, 10.00 - 12.00	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 1; vježbe 2				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Odabir i razvoj osoblja je predmet u kojem studenti razvijaju osnovne kompetencije za rad u oblasti profesionalne selekcije, treninga i procjene radne učinkovitosti. Sastoji se od: (1) interaktivnih predavanja, (2) seminara, na kojima studenti diskutiraju o novim spoznajama iz područja selekcije, treninga i procjene radne uspješnosti, te (3) vježbi, u okviru kojih stiču vještine procjene, ali i vještine aktivnog traženja posla kako bi se i sami pripremili za efikasnije traženje zaposlenja nakon završetka studija.				

Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podučiti studente naučnim osnovama profesionalne selekcije, obrazovanja radnika i procjene radne uspješnosti. 2. Razvijati kod studenata vještine korištenja psiholoških mjernih instrumenata u aplikativnom području, te vještine planiranja, organiziranja i evaluacije treninga i obrazovnih programa u radnim organizacijama. 3. Podučiti studente vještinama upravljanja vlastitom karijerom potrebnim za buduće traženje posla.
Ishodi učenja	<p>Znanje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Razumjeti ključne koncepte, teorijske pristupe i empirijske nalaze u oblasti istraživanja i prakse profesionalne selekcije, treninga i procjene radne učinkovitosti 2. Razumjeti naučne osnove profesionalne selekcije, treninga i obrazovanja, te procjene radne učinkovitosti 3. Razumjeti i znati prepoznati faktore koji direktno ili indirektno doprinose kvaliteti profesionalne selekcije <p>Vještine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Argumentiranja značaj uloge organizacijskog psihologa u kreiranju pretpostavki za planiranje i realizaciju kvalitetnih procesa profesionalne selekcije, treninga, obrazovanje, te procjene radne učinkovitosti zaposlenih 5. Kritičkog promišljanja trenutnih prilika u praksi menadžmenta ljudskim potencijalima <p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Znati kako planirati regrutacijski proces u radnoj organizaciji, prilagođen njenim potrebama i karakteristikama potencijalnih aplikanata, te samog tržišta rada. 2. Moći pripremiti plan treninga u skladu sa rezultatima analize potreba 3. Moći pripremiti instrument za procjenu radne učinkovitosti 4. Moći pripremiti sve dokumente potrebne za prijavu na posao 5. Poznavati osnovne tehnike aktivnog traženja posla i primijeniti ih u realnom kontekstu

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	PREDAVANJA: Uvodno predavanje. VJEŽBE: Uvodne vježbe. SEMINAR: Uvod u seminarski rad na predmetu.
2.	PREDAVANJA: Posao i srodni pojmovi organizacijske strukture. VJEŽBE: Upoznavanje sebe – identifikacija vještina i kvaliteta . SEMINAR: Karijera u Psihologiji rada i organizacijskoj psihologiji.
3.	PREDAVANJA: Analiza posla. VJEŽBE: Predstavljanje vlastitih vještina i kvaliteta. SEMINAR: Razvoj upitnika za analizu posla.
4.	PREDAVANJA: Regrutacija kandidata. VJEŽBE: Kako se nositi sa poteškoćama prilikom zapošljavanja? SEMINAR: Diskriminacija u selekciji. Etičnost u selekciji
5.	PREDAVANJA: Selekcija kandidata – metode i tehnike . VJEŽBE: Biografije, kontakti, intervjui. (I dio) SEMINAR: Etičnost u selekciji.
6.	PREDAVANJA: Validacija selekcijskih programa, strategije donošenja selekcijskih odluka VJEŽBE: Biografije, kontakti, intervjui. (II dio) SEMINAR: Evaluacija pripremljenosti studenata za terensko prikupljanje podataka u okviru zadatka „Analiza posla“ (povratne informacije o predloženim upitnicima, predloženoj metodologiji rada, načinu izvještavanja; prijedlozi za unapređenje plana realizacije zadatka i dr.)
7.	PREDAVANJA: Terensko prikupljanje podataka. (zadatak „Analiza posla“) VJEŽBE: Terensko prikupljanje podataka. (zadatak „Analiza posla“) SEMINAR: Terensko prikupljanje podataka. (zadatak „Analiza posla“)
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata – Prvi parcijalni ispit
9.	PREDAVANJA: Uvođenje radnika u posao – orijentacija i adaptacija. VJEŽBE: Uvježbavanje intervjuja. SEMINAR: Razmišljati kao psiholog u organizaciji – kako prevazići poteškoće?
10.	PREDAVANJA: Psihološki ugovor kao mentalni model radnog odnosa. VJEŽBE: Anticipatorni psihološki ugovor studenata Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu. SEMINAR: Razmišljati kao poslodavac – kako prevazići poteškoće? PREDAJA ZADATKA „ANALIZA POSLA“
11.	PREDAVANJA: Profesionalno obrazovanje i usavršavanje – definicija, važnost, funkcije VJEŽBE: Utvrđivanje obrazovnih potreba i razvoj programa obrazovanja zaposlenih - posjeta stručnjaka iz prakse ili posjeta radnoj organizaciji.* SEMINAR: Kreiranje i prezentacija prijedloga programa adaptacije za studente na FF UNSA (program orijentacije na studij) PREDAJA BIOGRAFIJE
12.	PREDAVANJA: Evaluacija obrazovnih programa.

	VJEŽBE: Organizacija traženja posla i aktivno traženje posla. SEMINAR: Presentacije – I dio.
13.	PREDAVANJA: Praćenje i procjenjivanje radne uspješnosti: Ciljevi i metode. Davanje povratne informacije. VJEŽBE: Izvori pogrešaka pri procjenjivanju i načini njihova smanjivanja – posjeta stručnjaka iz prakse ili posjeta radnoj organizaciji. * SEMINAR: Presentacije – II dio.
14.	PREDAVANJA: Završna razmatranja i evaluacija gradiva VJEŽBE: Rezime aktivnosti realiziranih u okviru vježbi. SEMINAR: Presentacije – III dio.
15.	Druga semestralna provjera znanja studenata - Drugi parcijalni ispit
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja Interaktivne radionice Rad u parovima Diskusije u malim grupama Diskusije u velikim grupama Kooperativno učenje Terenski rad Posjete radnim organizacijama
---	--

- Uvažavajući činjenicu da se ova aktivnost realizira u saradnji sa stručnjacima iz prakse, postoji mogućnost da se termin realizacije pomjeri s ciljem usklađivanja termina koji je prihvatljiv i za studente i za stručnjake iz prakse.

Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra

(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)

Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Aktivnosti na seminarima	15	15
2.	Priprema, provođenje i pisanje analize radnog mjesta	20	20
3.	Biografija	5	5
4.	Prva polusemestralna provjera znanja – Prvi parcijalni ispit		30
5.	Druga semestralna provjera Znanja- Drugi parcijalni ispit		30
	Završni ispit		x
Ukupno: 100 bodova			100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

1. Aktivnosti na seminarima - 15% Ciljevi seminara su sljedeći:
 - omogućiti studentima da pročitaju relevantne tekstove i tako prošire svoje znanje o temama koje se obrađuju u okviru predmeta
 - razvijanje vještine kritičke analize pročitanih tekstova
 - razvijanje vještine timskog rada
 - razvijanje prezentacijskih vještina
 - razvijanje vještine procjenjivanja kvaliteta rada
2. Priprema analize radnog mjesta 20%
Koristeći upute sa nastave, studenti će u toku terenskih vježbi analizirati jedno radno mjesto.
3. Biografija 5%
Studenti će pripremiti svoju biografiju prema uputama koje će usvojiti na nastavi.
4. Provjere znanja 30% + 30% (Polusemestralne provjere znanja 8. i 15. sedmica)
 - Završni ispit za studente/ice koji ne završe obaveze sa 15. sedmicom nastave.

	<p>Važne napomene:</p> <ul style="list-style-type: none"> – U skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju, prvi parcijalni ispit (prva polusemestralna provjera znanja) obuhvata gradivo obrađeno do osme sedmice nastave, dok će drugim parcijalnim ispitom (drugom polusemestralnom provjerom znanja) biti obuhvaćeno gradivo obrađeno od devete sedmice nastave do kraja semestra. – U skladu sa prijedlogom Odsjeka za psihologiju, student/ica je obavezan/a osvojiti minimalno 55% od ukupnog broja bodova na testu da bi položio/la test i imao/la mogućnost osvojiti procenete definirane silabusom za ovaj nastavni kolegij. – Student/ica koji je pristupio/la prvom parcijalnom ispitu (prvoj polusemestralnoj provjeri znanja) i nije zadovoljio/la kriterij od 55% na ovoj provjeri znanja ne može pristupiti drugom parcijalnom ispitu (drugoj polusemestralnoj provjeri znanja), te oba segmenta polaže u terminu predviđenom za završnu provjeru znanja i/ili popravni ispit.
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95- 100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bahtijarević-Šiber, F. (1999). <i>Management ljudskih potencijala</i>. Zagreb: Golden marketing, (poglavlje I/1(3-43); poglavlje II/6 (242-287), III/7 (289-331), 8 (331-374), 9 (374-439); poglavlje V/15 (715-777); te dijelovi poglavlja koja se odnose na praćenje radne učinkovitosti). 2. Robbins, S.P., Judge, T.A (2009). <i>Organizacijsko ponašanje</i>. Naklada Mate d.o.o.Zagreb (Prvi dio – Uvod/1 (2-42); Drugi dio – Pojedinac/2 (42-72), 4 (104-144); Četvrti dio – Organizacijski sustav/16 (536-570). <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Muchinsky, P.M. (2000). <i>Psychology applied to work</i> (6th ed). Belmont, CA: Wadsworth. (poglavlja 2, 3, 4, 5, 6 i 7). 2. Dunnette, M.D. i Hough, L.M. (eds.) (1991). <i>Handbook of industrial and organizational psychology</i> (volume 2). Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press. 3. Stranks, J.(2005). <i>Stress at work. Management and Prevention</i>. Oxford:Elsevier 4. Campbell, J.Q., Murphy, L.R., and Hurell, J.J.(eds.) (1997) <i>Stress and well-being at work: assesment and interventions for occupational mental health</i>. Americal Psychological Association 5. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike koje odredi nastavnik.

Napomene

Akademski integritet i iskrenost

Principi istine i iskrenosti su fundamentalni za obrazovni proces i akademski integritet, stoga studenti nemaju pravo:

1. dostaviti ili poslati tuđi rad kao svoj;
2. nabaviti, kupovati ili prihvatiti bilo koji materijal koji sadrži pitanja ili odgovore na testovima ili provjerama znanja bez adekvatne autorizacije;
3. mijenjati, popravljati, brisati, uništavati ili na bilo koji drugi način uticati na istraživanja, radove i druge akademske produkte drugih osoba
4. fabricirati ili falsificirati podatke istraživanja i rezultate
5. pomagati drugom studentu tako što namjerno neće prijaviti situaciju akademske neiskrenosti
6. izbjegavati obaveze u timskim projektima ili prisvajati neprimjerene zasluge za naporan rad drugih studenata
7. plagirati radove tako što će (1) propustiti da stavi direktne znake navoda i izvor ili (2) parafrazirati ideje ili riječi iz izvora bez adekvatnog referenciranja.

S obzirom na specifičnost uslova rada uzrokovanih pandemijom covid-19 virusa, postoji mogućnost uvođenja određenih izmjena u realizaciji plana nastave.

SYLLABUS

Odsjek	PSIHOLOGIJA				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	PSIHOLOŠKI UGOVOR U RADNIM ORGANIZACIJAMA				
Šifra/kod	FIL PSI 565	Status (obavezni ili izborni)	IZBORNI	ECTS	4
Ciklus studija	II	Semestar	III	Ak. godina	2023/2024. 2024/2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavno g predmeta	NEMA				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	Doc.dr. Mirna Marković			
	Kontakt podaci	Kabinet: 106 Email: mirna.markovic@ff.unsa.ba mirna.markovicpsi@gmail.com Telefon: 033 253 144	Termin konsultacija	Ponedjeljak: 10:00-13:00 Utorak: 12.00 - 14.00	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 1; vježbe 0				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Sadržaj ovog izbornog kolegija osmišljen je tako da pruži studentima detaljniji uvid u niz aktuelnih tema iz oblasti upravljanja ljudskim potencijalima, otkrivajući studentima sasvim autentičnu, u praksi sve više cijenjenu, psihološku perspektivu – perspektivu upravljanja u radnim organizacijama uz pomoću psihološkog ugovora. Između ostalih, u okviru ovog kolegija studenti će izučavati sljedeće tematske cjeline: Formiranje psihološkog ugovora kao mentalnog modela radnog odnosa; Vrste psihološkog ugovora; Akademski psihološki ugovor; Ispunjenost, povreda i prekršaj psihološkog ugovora; Povreda psihološkog ugovora kao gubitak nad kojim se tuguje; Posljedice povrede psihološkog ugovora na stavove i radno ponašanje zaposlenih; Upravljanje ljudskim potencijalima uz pomoć psihološkog ugovora itd. Aktivnim praćenjem i participacijom u aktivnostima predviđenim ovim nastavnim kolegijem, očekuje se da će studenti biti u prilici dodatno osnažiti opšte i specifične kompetencija u oblasti organizacijske psihologije (psihologije rada), što će im pomoći u daljnoj izgradnji budućeg profesionalnog identiteta i jasnijem pozicioniranju njihove uloge na tržištu poslova.</p>				

Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ukazati na ulogu psihološkog ugovora u kreiranju efikasnog menadžmenta ljudskim potencijalima u savremenim uslovima poslovanja. 2. Podučiti studente teorijama i modelima odnosa faktora na poslu (i izvan posla) i varijabli ishoda, na temelju kojih je moguće razumjeti nastanak i promjene u sadržaju psihološkog ugovora kao i posljedice njegove povrede. 3. Prikazati ulogu i značaj psihologa u uspostavljanju i održavanju pozitivnog psihološkog ugovora u radnim organizacijama. 4. Osposobiti studente za kompetentno tumačenje rezultata referentnih istraživanja u ovoj oblasti i razumijevanje njihove aplikativne vrijednosti u savremenom poslovnom okruženju.
Ishodi učenja	<p>Znanje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Razumjeti ključne koncepte, teorijske pristupe i empirijske nalaze iz oblasti istraživanja psihološkog ugovora, te evaluirati njihovu prikladnost u odnosu na različite organizacijske kontekste. 2. Razumjeti povezanost percipirane povrede psihološkog ugovora između zaposlenika i rukovodstva (poslodavca) sa stavovima i radnim ponašanjem zaposlenih. 3. Uvidjet povezanost između psihološkog ugovora, s jedne, i nekih značajnih varijabli ishoda (poput npr. unapređenja brenda/znaka poslodavca, privlačenja i zadržavanja talenata, odgovornog građanskog ponašanja zaposlenika i dr.) s druge strane. <p>Vještine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. U konkretnom radnom okruženju najprije prepoznati a zatim i planirati konkretne mjere kojim će se nastojati utjecati na prisutnost faktora povezanih sa percepcijom o postojanju povrede psihološkog ugovora i emocionalnom reakcijom na tu povredu. 2. Osmisliti plan interventnih mjera u upravljanju ljudskim potencijalima uvažavajući idiosinkratičnu prirodu psihološkog ugovora zaposlenika. 3. Argumentirati značaj uloge organizacijskog psihologa u kreiranju ključnih pretpostavki za izgradnju pozitivnog psihološkog ugovora u organizacijama. <p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Osmisliti i primijeniti istraživački nacrt u proučavanju psihološkog ugovora u radnim organizacijama, zadržavajući kritički odnos u interpretaciji i primjeni znanstvene metodologije u ovoj oblasti. 2. Koristeći se znanjem u oblasti psihološkog ugovora i vještinama stečenim tokom nastave iz ovog kolegija moći osmisliti, argumentovano prezentirati i realizirati organizacijske interventne mjere koje će doprinijeti oblikovanju pozitivnih stavova prema poslu i poželjnog radnog ponašanja zaposlenih. 3. Primijeniti znanje iz ove oblasti koje će studentima omogućiti profesionalan pristup u kreiranju psihološkog ugovora prikladnog određenoj radnoj situaciji (npr. student/ica će na temelju detaljnih uputa i saznanja koja je stekao/la tokom kolegija moći predložiti strukturu i sadržaj psihološkog ugovora sa svojim mentorom na završnom diplomskom radu na kojem se može temeljiti njihova saradnja tokom procesa izrade diplomske radnje) 4. Savjetovati rukovodstvo i stručnjake, koji se bave funkcijom upravljanja ljudskim potencijalima, u jasnijem pozicioniranju njihove uloge u u izgradnji i

	<p>očuvanju pozitivne klime, i kulture povjerenja i pravednosti u radnoj organizaciji.</p>
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	PREDAVANJA: Uvodno predavanje. SEMINAR: Uvodne vježbe.
2.	PREDAVANJA: Psihološki ugovor – istorijska perspektiva i definicije. SEMINAR: Psihološki ugovor vs. formalno-pravni ugovor – odmjeravanje moći utjecaja na oblikovanje ponašanja zaposlenika.
3.	PREDAVANJA: Vrste psihološkog ugovora. SEMINAR: Relacijski, transakcijski, uravnoteženi, ideološki i tranzicijski psihološki ugovor.
4.	PREDAVANJA: Psihološki ugovor kao mentalni model radnog odnosa (anticipatorna, rana i kasna socijalizacijska faza u razvoju psihološkog ugovora) SEMINAR: Akademski psihološki ugovor: uvjerenja i očekivanja.
5.	PREDAVANJA: Kako dolazi do povrede psihološkog ugovora? SEMINAR: Studentski psihološki ugovor.
6.	PREDAVANJA: Relevantnost psihološkog ugovora za praksu upravljanja ljudskim potencijalima. SEMINAR: Organizacija rada u okviru individualnog/grupnog projektnog zadatka.
7.	PREDAVANJA: Realizacija terenskog zadatka. SEMINAR: Realizacija terenskog zadatka.
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata – Prvi parcijalni ispit
9.	PREDAVANJA: Koje su posljedice povrede psihološkog ugovora na individualnom i organizacijskom nivou? (I dio) - <i>zadovoljstvo poslom i odanost organizaciji</i> . SEMINAR: Rukovođenje uz pomoć psihološkog ugovora: Koje su posljedice nezadovoljstva zaposlenika i da li ih je moguće prevenirati?; Da li je isplativo biti isuviše odan organizaciji?
10.	PREDAVANJA: Koje su posljedice povrede psihološkog ugovora na individualnom i organizacijskom nivou? (II dio) – <i>cinizam i napuštanje organizacije</i> . SEMINAR: Rukovođenje uz pomoć psihološkog ugovora: cinizam: stav. vs. osobina ličnosti – koja „istina“ više ohrabruje u praksi upravljanja ljudskim potencijalima?; Koliko su otkazi zaista „zarazni“?
11.	

	<p>PREDAVANJA: Uloga menadžmenta ljudskim potencijalima u upravljanju povredom psihološkog ugovora: bolje je spriječiti nego liječiti.</p> <p>SEMINAR: Organizacijska kultura; regrutacija, selekcija i organizacijska socijalizacija zaposlenih; praćenje radne učinkovitosti i sistem plata i beneficija.</p>
12.	<p>PREDAVANJA: Šta nakon povrede? Povreda psihološkog ugovora kao gubitak nad kojim se tuguje.</p> <p>SEMINAR: Prezentacija individualnog/grupnog projektnog zadatka (1. dio)</p>
13.	<p>PREDAVANJA: Bolna žarišta psihološkog ugovora: 3P – Pravednost, Podrška i Povjerenje.</p> <p>SEMINAR: Prezentacija individualnog/grupnog projektnog zadatka (1. dio)</p>
14.	<p>PREDAVANJA: Studija slučaja – upravljanje pomoću psihološkog ugovora.</p> <p>SEMINAR: Prezentacija individualnog/grupnog projektnog zadatka (2. dio)</p>
15.	<p>PREDAVANJA: Završna razmatranja – sistematizacija gradiva obuhvaćenog nastavnim kolegijem.</p> <p>SEMINAR: Osvrt na realizaciju grupnog projektnog zadatka.</p>
16.	<p style="text-align: center;">Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)</p>
17.	<p style="text-align: center;">Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu</p>
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<p>U skladu sa specifičnostima sadržaja koji će biti obuhvaćen na pojedinačnim predavanjima i seminarima, nastava će se u okviru ovog kolegija realizirati kroz <i>frontalni, grupni, individualni i individualizirani oblik rada</i>, pri čemu će biti korištene slijedeće metode nastavnog rada: verbalno-tekstualne (<i>analiza teksta, usmeno izlaganje, diskusija u manjim i većim grupama</i>), te ilustrativno-demonstrativne uz praktični rad (<i>realizacija projektnih zadataka</i>).</p>
--	---

Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

redni broj	Elementi praćenja	broj bodova	učešće u ocjeni (%)
2	Izrada i prezentacija izvještaja u okviru grupnog projektnog zadatka		20
3	Polusmestralna provjera znanja		30
4	Završni ispit		50
	Ukupno		100

Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra

(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

1. Izrada i prezentacija izvještaja u okviru individualnog/grupnog projektnog zadatka (20%)
 - Koristeći se uputama dobivenim tokom nastave, studenti će u prvom dijelu semestra raditi u timovima ili individualno (u zavisnosti od broja kandidata koji odaberu slušati ovaj izborni kolegij) na istraživanju određene teme koju će prezentirati u drugom dijelu semestra. Rad na ovom zadatku je kontinuiran i evaluira se po okončanju svake od predviđenih faza. Evaluacija ima za cilj voditi studente prema željenim ciljevima – izradi kvalitetnog sadržaja koji će biti uspješno prezentiran, ali i unapređenju kompetencija studenata za upravljanje manjim projektom.
2. Polusemestralna provjera znanja (30%)
3. Završni ispit (50%)

	<p>Važne napomene:</p> <p>U osmoj sedmici studenti pristupaju polusestrialnoj provjeri znanja, a osvojeni bodovi se računavaju u ukupan zbir bodova na kolegiju. Uslov za položen nastavni kolegij je položen završni ispit u okviru kojeg student/ica mora zadovoljiti kriterij prolaznosti od 55%. Uz položen završni ispit, bodovima ostvarenim na ispitu pridružuju se bodovi ostvareni u ostalim segmentima aktivnosti do formiranja konačne ocjene. Dakle, nastavnik formira konačnu ocjenu na temelju svih elemenata ocjenjivanja. Studenti koji su položili završni ispit i koji su, uz druge oblike aktivnosti tokom semestra, u ukupnoj strukturi bodova zadovoljili kriterij prolaznosti od 55%, završili su svoje obaveze prema nastavnom kolegiju.</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95- 100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Marković, M. (2023). <i>Psihološki ugovor: implikacije za praksu upravljanja ljudskim potencijalima u visokoobrazovnom kontekstu</i>. Sarajevo; Zagreb: Buybook. ➤ Conway, N. i B.R. Briner (2005). <i>Understanding psychological contract at work: A critical evaluation of theory and research</i>. Oxford: Oxford University Press. <p><i>Dodatna</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Cropanzano, R., and Molina, A. (2015). Organizational justice. U James D. Wright (Ur.), <i>The International Encyclopedia of Social and Behavioral Sciences, Second Edition</i>. Oxford, UK: Elsevier Press ➤ Robbins, S.P., Judge, T.A (2009). <i>Organizacijsko ponašanje</i>. Naklada Mate d.o.o. Zagreb ➤ Rousseau, D. M. (1995). <i>Psychological Contracts in Organizations: Understanding Written and Unwritten Agreements</i>, Thousand Oaks, California, Sage Publications, Inc. ➤ Radovi iz tekuće i znanstvene periodike.

Napomene

Akademski integritet i iskrenost

Principi istine i iskrenosti su fundamentalni za obrazovni proces i akademski integritet, stoga studenti nemaju pravo:

1. dostaviti ili poslati tuđi rad kao svoj;
2. nabaviti, kupovati ili prihvatiti bilo koji materijal koji sadrži pitanja ili odgovore na testovima ili provjerama znanja bez adekvatne autorizacije;
3. mijenjati, popravljati, brisati, uništavati ili na bilo koji drugi način uticati na istraživanja, radove i druge akademske produkte drugih osoba
4. fabricirati ili falsificirati podatke istraživanja i rezultate
5. pomagati drugom studentu tako što namjerno neće prijaviti situaciju akademske neiskrenosti
6. izbjegavati obaveze u timskim projektima ili prisvajati neprimjerene zasluge za naporan rad drugih studenata
7. plagirati radove tako što će (1) propustiti da stavi direktne znake navoda i izvor ili (2) parafrazirati ideje ili riječi iz izvora bez adekvatnog referenciranja.